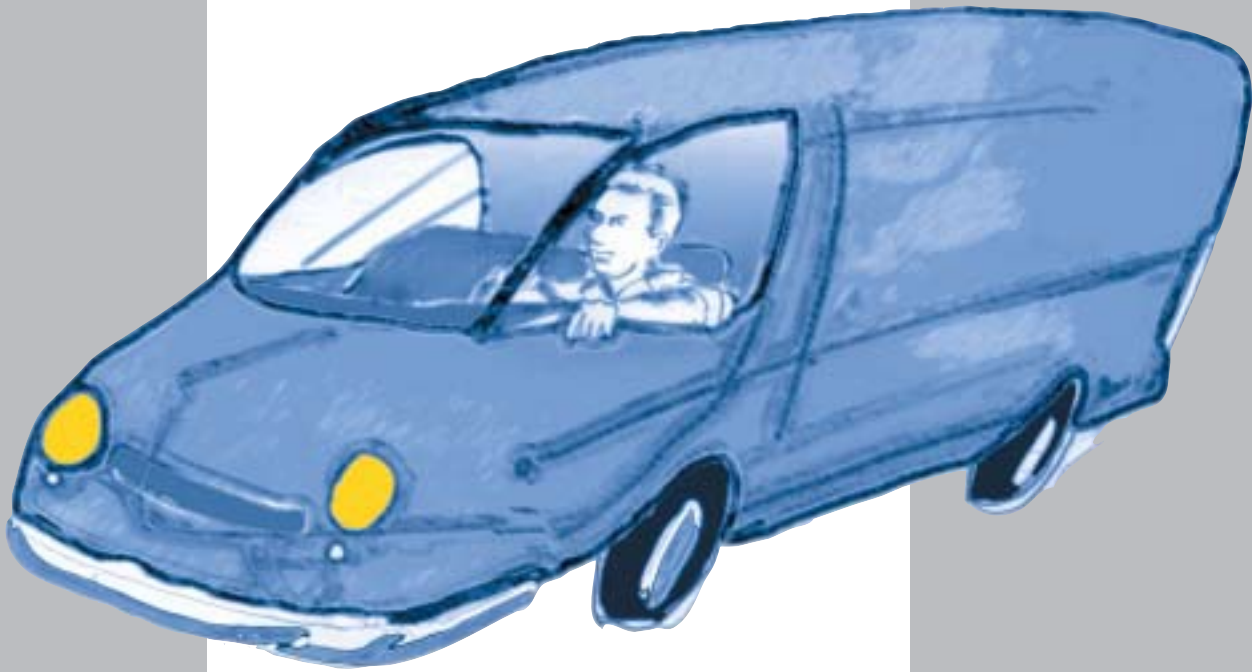

På vej

– mod egen virksomhed

Fradrag

Frister

Moms

Skat

Registrering

Regnskab

Indhold

Hvornår driver du en virksomhed	6
Selvstændig eller lønmodtager	6
Erhverv eller hobby	6
Selskab eller personlig ejet virksomhed	7
Risiko	7
Kapitalkrav	8
Regnskabskrav	8
Offentliggørelse af oplysninger	8
Skat	8
Fradrag	9
Inden du starter	9
Driftsmidler mv., du selv skyder ind i virksomheden	10
Udgifter til forsøg, forskning og markedsundersøgelser	10
Når du er kommet i gang	11
Særlige fradragregler	11
Renter	11
Bygninger	11
Driftsmidler	11
Biler	11
Repræsentation	15
Virksomhed fra privatadressen	15
Forbrug af egne varer	15
Punkt-, miljø- og energiafgifter	15
Lidt af hvert	16
om skat	16
om moms	17
om punkt-, miljø- og energiafgifter	18
om handel med udlandet	18
om lønsumsafgift	18
om at være arbejdsgiver	19
om andre pligter	19
Regnskab og bogføring	20
Den daglige bogføring	21
Den løbende bogføring	21
Regnskabsmateriale	21
Fakturaer og kasseboner	21
Årsregnskaber	22
Registrering	23
Angivelse og betaling	25
Moms	25
Told	26
Punktafgift	26
Lønsumsafgift	26

A-skat, arbejdsmarkedsbidrag (AM-bidrag) og særlig pensionsopsparing (SP-bidrag).....	26
Indberetning af personnumre på ansatte	27
Indberetning af lønoplysninger (oplysningssedler).....	27
B-skat mv. for selvstændige	27
Selskabsskat	27
Det er dyrt at angive og betale for sent!.....	27
Kontrol	27
Told•Skat og internettet	28
Hvem kan du spørge	29

Bilag

1. Selvstændig eller lønmodtager
  2. Momsfri ydelser
  3. Virksomheder, der skal betale lønsumsafgift
  4. Handel med udlandet
  5. Varer pålagt punkt-, miljø- eller energiafgift
  6. Vejledninger
  7. Satser og beløbsgrænser
  8. Oversigt over told- og skatteregioner
- Stikord

Hvad handler denne vejledning om

Denne vejledning er til dig, der overvejer at starte egen virksomhed - eller som netop er startet.

Som selvstændig skal du sætte dig ind i mange nye ting. Og du skal træffe mange beslutninger for at komme godt i gang.

De fleste har en god forestilling om, hvad de vil sælge eller fremstille, og hvordan de vil drive deres virksomhed, men har ofte svært at finde ud af, hvilke krav myndighederne stiller til én som selvstændig.

Det er du imidlertid nødt til at sætte dig ind i. Dels fordi du skal regne med at bruge en del tid på det administrative arbejde, dels fordi det hurtigt kan få økonomisk betydning for dig.

I denne vejledning kan du finde svar på de mest almindelige spørgsmål om skat, moms, told mv. Derimod finder du ikke svar på spørgsmål om fx ATP, feriepenge, arbejdsmiljø, lukkelov osv. Disse regler administreres nemlig ikke af Told•Skat.

Vejledningen er ikke en udtømmende beskrivelse af skatte-, moms- og toldreglerne, men er først og fremmest beregnet til at give dig et overblik og gøre dig opmærksom på nogle ting, du måske ikke lige havde tænkt over. Derudover får du i vejledningen nogle tips om, hvor du kan læse mere.

Både du og Told•Skat har en fælles interesse i, at du får de administrative pligter fra hånden så let og rigtigt som muligt. Og i, at du har orden i sagerne fra starten. Du skal derfor vide, at Told•Skat og skatteforvaltningen i din kommune til enhver tid er parat til at hjælpe og vejlede dig.

Med venlig hilsen
Told•Skat

“Jeg har altid ment, at det skal være lettere at starte og drive selvstændig virksomhed.

Det er mig derfor en glæde at kunne præsentere en vejledning, der overordnet set beskriver de moms- og skatteregler, der især har betydning for nye virksomheder. Og vel at mærke en vejledning som også giver en række praktiske tips, der kan lette det daglige administrative arbejde, og som hejser nogle advarselsflag på de områder, hvor erfaringen viser, at mange iværksættere utilsigtet “falder i” på den ene eller anden måde”.

Svend Erik Hovmand
Skatteminister

Brug www.startguiden.dk og få:

- Vigtige daglige nyheder
- Information om love, tilbud, start og drift af virksomhed
- Adgang til et ekspertpanel, som giver gode råd
- Information om kurser, møder mm.

www.startguiden.dk er én indgang til information for alle iværksættere, der vil godt fra start!

Hvornår driver du en virksomhed

Skattevæsenet og Told•Skat forstår ikke altid det samme ved en virksomhed, som du selv gør

Det er ikke altid, at skattevæsenet og Told•Skat forstår det samme ved begrebet virksomhed, som du selv gør.

Fx skal du hverken betale skat eller moms, hvis du sælger ud af dine private ejendele eller gør din nabo eller familie en mindre vennetjeneste uden at få penge eller andet for det. Og måske regner skattemyndighederne dig for at være lønmodtager, selv om du selv synes, du er selvstændig.

Hvis det, du vil i gang med ikke kan anses for at være erhvervmæssigt, kan det betyde, at du fx ikke skal betale moms eller ikke kan beskattes som selvstændig, herunder at du ikke kan få fradrag for udgifterne i virksomheden. Derfor skal du sørge for at snakke med din kommune og evt. med en medarbejder på din lokale told- og skatteregion og få helt klar besked, inden du starter.

I langt de fleste tilfælde skal du opkræve moms eller beregne lønsumsafgift (se side 18), når du starter virksomhed. Og du skal også til selv at indbetale skat, arbejdsmarkedsbidrag (AM-bidrag) og særlig pensionsopsparring (SP-bidrag).

Får du ansatte, får du en række ekstra pligter, herunder til at trække A-skat mv., når du udbetaler løn.

Læs mere om disse ting i afsnittet "[Lidt af hvert](#)".

Selvstændig eller lønmodtager

– hvad er forskellen

Selvstændig eller lønmodtager

Som regel er det ikke svært at afgøre, om en person er selvstændig eller lønmodtager.

En selvstændig driver typisk sin virksomhed for egen regning og risiko med det klare formål at få et overskud, mens en lønmodtager ofte har en kontrakt med sin arbejdsgiver og ikke løber "anden" risiko end at blive fyret fra sit job.

Nogle gange kan det dog være svært at vurdere, om en person er ansat eller ej. I [bilag 1](#) kan du læse mere om, hvad skattevæsenet og Told•Skat lægger vægt på,

når de vurderer, om du er selvstændig eller lønmodtager.

Erhverv eller hobby

Det vil betyde rigtig meget for dig, om skattevæsenet anser den virksomhed, du vil drive som en erhvervsvirksomhed eller som en hobby, bl.a. fordi der er stor forskel på, hvad du skattemæssigt kan trække fra.

Men selv om skattevæsenet mener, det, du laver, er en hobby og ikke en erhvervsvirksomhed, skal du som udgangspunkt momsregistreres, når du starter virksomhed – også selv om virksomheden ikke giver overskud. Moms- og skattereglerne er nemlig på nogle punkter lidt forskellige.

Når skattevæsenet afgør, om det, du laver, er en "rigtig" virksomhed, lægger de stor vægt på, hvad det er, du vil med virksomheden. Først og fremmest ser de på, om dit hovedformål er at tjene penge.

Men det er ikke nok, at du ønsker at tjene penge på din virksomhed. Virksomheden skal rent faktisk også kunne give overskud – i alt fald på længere sigt. Og overskuddet skal være stort nok til at forrente de penge, du har skudt ind i virksomheden, og til at sikre dig en rimelig "løn".

Skattevæsenet lægger bl.a. også vægt på, at du har lagt et budget og undersøgt, om du kan tjene penge på det, du vil lave. Derudover ser man på, om du griber tingene an rimelig professionelt, og om din virksomhed kan leve op til den standard, der er normal inden for branchen.

Hvis dit ønske om at starte virksomhed bærer præg af, at du ønsker at dyrke en privat interesse, vil du ofte få svært ved at blive anset som erhvervsdrivende. Fx vil mange, der starter en virksomhed for at kunne dyrke en interesse som fx sejladssport, opdræt af hunde, katte, heste, kaniiner mv., musik eller kunst ofte ikke blive anset som rigtige erhvervsdrivende. Det samme gælder personer, der vil udleje deres sommerhus, lystbåd, autocamper eller lignende.

Erhverv eller hobby?

– skattemæssigt er der stor forskel

Selskab eller personlig ejet virksomhed

Der er på mange punkter forskel på, om du starter som et selskab, som en enkeltmandsvirksomhed eller måske som et interessentskab

Inden du starter egen virksomhed, skal du beslutte, om den skal være personlig ejet – eller om den skal drives som et selskab.

De ting, du skal tænke over, når du vælger virksomhedsform er bl.a.

- hvilken risiko du er villig til at løbe
- hvilken kapital du har til rådighed
- hvilke regnskabskrav du kan og skal opfylde
- om du er indstillet på, at nogle oplysninger om din virksomhed bliver offentligt tilgængelige, og sidst, men ikke mindst
- hvad dit valg betyder for din skattebetaling

Hvis du "bare" starter for dig selv, kommer du automatisk til at drive personlig virksomhed. Det betyder, at du personligt og med hele din formue står inde for den gæld, der opstår i virksomheden. Der er altså ingen juridisk eller økonomisk opdeling mellem dig selv og din virksomhed.

Du kan altid senere beslutte dig for at ændre din virksomhed til et selskab.

Søg professionel hjælp

- hvis du er i tvivl om, hvilken virksomhedsform du bør vælge

Er du den mindste smule i tvivl om, hvilken virksomhedsform – den personligt ejede eller selskabsformen – der er bedst for dig, bør du kontakte en revisor, en advokat eller en virksomhedsrådgiver.

Risiko

Vælger du at starte en personligt ejet virksomhed, risikerer du at miste hele din personlige formue.

Det er dog ikke så slemt, som det lyder! Du er jo i stort omfang selv herre over, hvor stor en gæld, du stifter. I og for sig er det helt det samme som i privatøkonomien. Så længe man sætter tæring efter næring, går det godt. Men bruger du for mange penge, eller kommer indtægterne ikke så hurtigt, som du havde regnet med, kan det gå galt.

Du skal i øvrigt være opmærksom på, at kan du ikke selv betale en evt. gæld til Told•Skat, vil gælden i visse tilfælde evt. kunne inddrives hos din ægtefælle.

I de fleste tilfælde skal man låne penge i banken til at starte sin virksomhed. Derfor er det typisk banken, du kommer til at skyldte hovedparten af de penge, som du skal bruge til din virksomhed.

I forhold til banken vil det som regel være lige meget, om du driver personlig virksomhed eller ejer et selskab. Banker vil nemlig have sikkerhed for deres penge. Hvis du ønsker, at dit selskab skal låne pengene i stedet for dig selv, kommer du i praksis selv til at kautionere for lånet, og så er du lige vidt. Altså lige bortset fra, at du kan modregne et evt. tab i dine andre indkomster i de næste 5 år, hvis du vel at mærke driver virksomheden personligt. Og er du gift, kan du oven i købet modregne tabet i din ægtefælles indkomst i de næste 5 år.

Har du derimod kautioneret for et banklån til dit selskab, og kommer du til at betale kautionen, er det et tab, som du ikke kan trække fra nogen steder. Du kommer altså her til at bære hele tabet selv.

Du skal derfor tænke dig grundigt om, inden du kaster dig ud i at starte et selskab.

Hvis du synes, risikoen for at tabe penge er for stor, så skal du måske slet ikke starte virksomheden. Og hvis du alligevel starter en virksomhed, så husk, at skattevæsenet "betaler" en stor del af tabet, hvis det går galt, og du driver virksomheden personligt. Hvorimod du kan komme til at bære tabet selv, hvis du driver virksomheden som et selskab, nemlig hvis du har kautioneret.

Kapitalkrav

Hvis du driver personlig virksomhed, er der ingen krav til den kapital, som du skal bruge. Du indestår personligt for hele virksomhedens gæld, og der er ingen forskel på dig selv og din virksomhed i økonomisk og juridisk forstand.

For at kunne starte et selskab skal man kunne indskyde en vis kapital.

Uanset virksomhedsform
– løber du altid en risiko

At starte et selskab

- kræver kapital

For at kunne starte et anpartsselskab (ApS) skal der indskydes værdier for mindst 125.000 kr. (2002), og for at starte et aktieselskab (A/S) skal der indskydes mindst 500.000 kr. (2002).

Indskuddet behøver ikke at være rede penge, men kan i stedet være aktiver som fx en lastvogn, edb-udstyr, et varelager eller andet.

Regnskabskrav

Alle virksomheder skal løbende bogføre virksomhedens indtægter og udgifter. Læs mere herom i afsnittet "[Regnskab og bogføring](#)".

Driver du personlig virksomhed, skal du udover den løbende bogføring udarbejde et skattemæssigt årsregnskab samt en såkaldt kapitalforklaring, dvs. et regnskab over årets indtægter og udgifter. Begge dele skal du vedlægge din selvangivelse. Der er ikke noget krav om, at du skal bruge en revisor til disse ting.

Starter du et ApS eller et A/S, skal du udarbejde et årsregnskab, som skal revideres af en registreret eller statsautoriseret revisor. Regnskabet skal indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Selskabet skal også indgive en selvangivelse til skattevæsenet, og er du hovedaktionær i selskabet, skal du vedlægge din egen selvangivelse en såkaldt kapitalforklaring, dvs. et regnskab over årets indtægter og udgifter.

Offentliggørelse af oplysninger

I en personlig virksomhed skal du ikke offentliggøre noget som helst. Din virksomheds økonomi kendes kun af dig selv, skattevæsenet og måske din bank.

I et selskab bliver alle forhold af betydning, herunder regnskabsoplysningerne, registreret hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og alle, der måtte være interesseret, kan få adgang til oplysningerne.

Skat

I forhold til skatten er der stor forskel på, om du driver virksomheden personligt eller i et selskab.

Driver du personlig virksomhed, er alt, hvad du tjener, skattepligtig personlig indkomst. Altså helt som hvis du har lønarbejde. Til gengæld kan du som selvstændig trække flere udgifter fra end en lønmodtager. Læs mere i afsnittet "[Fradrag](#)".

Du kan også vælge at bruge enten virksomhedsordningen eller kapitalafkastordningen. På den måde kan du opnå nogle af de skattemæssige fordele, der er ved at have et selskab.

Fx betaler du kun 30 pct. (2002) i skat af det, du sparer op i virksomheden. Vil du bruge en af disse ordninger, kræver det noget mere papirarbejde fra din side, og i mange tilfælde vil det klogeste være at lade en revisor tage sig af dette.

Hvis du er gift, gælder der visse specielle skatteregler. Dem kan du få mere at vide om hos skatteforvaltningen i din kommune.

Du kan læse mere om skattereglerne for personligt ejede virksomheder i Told•Skats pjece "[Virksomheds- og kapitalafkastordningen](#)". Pjecen finder du på internettet (www.toldskat.dk). Klik på "Borgere – Vejledninger".

Driver du din virksomhed i et selskab, er du undergivet et andet regelsæt. I princippet er reglerne ens, men der er stor forskel på skatteprocenterne. Et selskab betaler kun 30 pct. (2002) i skat af overskuddet, mens du i en personligt drevet virksomhed, beskattes efter reglerne om personlig indkomst og dermed typisk skal betale ca. 50-60 pct. (2002) i skat og arbejdsmarkedsbidrag.

Ved første øjekast virker det ret dumt at betale 50-60 pct., når du kan nøjes med 30 pct. Men så simpelt er det heller ikke. Ud over de 30 pct. selskabsskat, skal du nemlig enten betale skat af den løn, du får fra selskabet eller af det udbytte, du modtager. På den måde bliver det rent skattemæssigt næsten lige meget, om du får pengene direkte fra din personlige virksomhed, eller om du hæver dem i dit selskab.

Skat

- forskellige regler afhængig af virksomhedsformen

Vil du vide mere om de forskellige virksomhedsformer, vil det være en god idé at ringe til Erhvervslivets Hotline på tlf. 3546 6666 - eller at læse mere om de forskellige virksomhedsformer på www.startguiden.dk

Du kan fradrage mange af de udgifter, du har ved at starte og drive virksomhed i dine indtægter. Derved kommer du til at betale mindre i skat og moms.

Skatte- og momsreglerne er ikke ens, og på nogle områder er der temmelig meget forskel på, hvad du kan fradrage. I de følgende afsnit kan du læse en del om dine muligheder for at få fradrag, men du skal være opmærksom på, at ikke alle er nævnt.

Er du i tvivl, om du skattemæssigt set har fradrag for en bestemt udgift, bør du kontakte skatteforvaltningen i din kommune. Drejer det sig om derimod om fradragsret for moms, skal du kontakte din lokale told- og skatteregion.

Vil du vide mere, inden du spørger, kan du læse i vejledningen "[Moms – fakturering, regnskab mv.](#)" eller "[Ligningsvejledningen for erhvervsdrivende](#)". Du kan finde begge vejledninger på internettet (www.toldskat.dk).

Selv om du har trukket dine udgifter til virksomheden fra i flere år, uden at skattevæsenet har sagt noget til det, er det ikke nødvendigvis et udtryk for, at skattevæsenet har godkendt, at du har drevet erhvervs-mæssig virksomhed i skattemæssig forstand.

Gem altid dine udgiftsbilag!
Ellers risikerer du at miste enhver mulighed for at få fradrag!

Skattevæsenet kan ved ligningen komme frem til, at du alligevel ikke driver erhvervs-mæssig virksomhed, og at du derfor ikke havde ret til fradrag. Det vil kunne betyde et skattemæssigt eftersmæk. Derfor er det vigtigt, at du har taget en snak med skatteforvaltningen i din kommune om, hvad det er, du vil i gang med, inden du starter. Du skal dog være klar over, at skatteforvaltningen ikke på forhånd kan garantere, at du kan få fradrag.

De vigtigste fradrag i din virksomhed er driftsomkostningerne. Dvs. de udgifter, du i årets løb har til at erhverve, sikre eller vedligeholde din virksomheds indkomst.

Når du køber ting til brug for din virksomhed, kan du både moms- og skattemæssigt normalt fratække de fleste udgifter i det år, du køber tingene.

Udgifter til køb af bygninger, installationer og driftsmidler som fx maskiner, inventar og biler kan du skattemæssigt set ikke fratække fuldt ud det år, hvor du køber tingene.

Fradraget skal du i stedet for fordele med en procentdel over en årrække (afskrive). Momsen kan du derimod trække fra, så snart du har en faktura.

Du har som udgangspunkt

- fuldt fradrag for udgifter, der kun vedrører din virksomhed
- aldrig fradrag for udgifter, der kun vedrører dit privatforbrug
- delvis fradrag for udgifter, der vedrører både dit privatforbrug og din virksomhed.

INDEN DU STARTER

Inden du starter din virksomhed eller så snart du er kommet i gang, bør du kontakte din brancheforening eller evt. Erhvervs- og Boligstyrelsens Hotline, tlf. 3546 6666 for at høre, om du kan få tilskud eller særlig fordelagtige lån til din virksomhed.

Undersøg

– om du kan få tilskud

Tilskud eller lån gives i dag under mange former og vilkår. Normalt vil du skulle betale skat af tilskud, men der kan være særregler. Du bør derfor spørge skattevæsenet i din kommune eller din revisor, hvilke skatteregler, der gælder for de tilskud eller lån, som du måtte få.

Har du en opsparing stående på en etableringskonto, skal du huske på, at der gælder nogle helt bestemte regler for, hvad du skal bruge pengene til, hvis du vil undgå at skulle betale skat, når du hæver penge fra etableringskontoen. Fx skal du

Etableringskonto

bruge pengene til nogle helt bestemte anskaffelser, og du skal arbejde et vist antal timer i virksomheden. Du kan få mere at vide om reglerne hos dit pengeinstitut eller ved at kontakte skattevæsenet i din kommune.

Forbedrede regler for indskud på etableringskonto

For at gøre det mere attraktivt at starte egen virksomhed, er reglerne for indskud på etableringskonto forbedret på flere punkter:

- *aldersgrænsen for, hvornår etableringen skal være sket, er hævet fra 45 år til 65 år*
- *der kan nu indskydes 40 pct. af nettolønindtægten mod tidligere 25 pct,*
- *der kan nu videreføres og indskydes midler på en etableringskonto i op til 5 år efter etableringen*

Kan drømmen om egen virksomhed af en eller anden grund ikke gennemføres, skal de beløb, der er indskudt på etableringskontoen efterbeskattes. Indskuddet skulle efter de gamle regler efterbeskattes med et tillæg på 5 pct. Tillægget er nu nedsat til 3 pct,

Hvad har du fradrag for

Inden du starter for alvor og dermed får indtægter, har du som regel en række udgifter til at få din virksomhed startet. Mange af udgifterne kan du få fradrag for i både dit skatte- og i dit momsregnskab. Det gælder fx udgifter til advokat, revisor, markedsundersøgelser, udstyr, husleje, telefon, løn, reklame osv.

Du har i praksis fradrag for langt de fleste af de udgifter, du har til at få din virksomhed i gang, forudsat du har gemt regninger mv. for dine indkøb. Kommer din virksomhed aldrig i gang, kan du derimod som udgangspunkt ikke få fradrag for startudgifterne og må så senere regulere for fradragene.

– og hvornår

Normalt kan du skattemæssigt set fradrage de udgifter, du har haft inden for de seneste 6 måneder før virksomhedens start, men jo tættere på starten udgifterne er afholdt, desto større er sandsynligheden for, at du får fradrag for dem. Moms-mæssigt set skal du være registreret for at kunne fratække den moms, du skal betale af dine investeringer. Derfor bør du sørge for at blive momsregistreret, så snart du har besluttet at starte virksomhed.

Hvornår din virksomhed er startet, kan være svært at vurdere, men du kan tage udgangspunkt i, at:

- driver du fx et pizzabageri, en butik eller lignende, er du startet, når du har åbnet forretningen for kunderne
- køber du en allerede fungerende virksomhed, er det tidspunktet for overtagelsen, der er afgørende
- producerer din virksomhed varer, er den startet, når produktionen sættes i gang.

Driftsmidler mv., du selv skyder ind i virksomheden

Hvis du indskyder driftsmidler, som du hidtil kun har brugt privat, kan du skattemæssigt set få fradrag for værdien af driftsmidlerne. Værdien skal du opgøre på det tidspunkt, hvor du overfører driftsmidlerne til brug i virksomheden.

Moms-mæssigt kan du derimod som udgangspunkt ikke få fradrag for driftsmidler, du har købt privat, og som du indskyder i virksomheden. Få mere at vide på din lokale told- og skatteregion.

Udgifter til forsøg, forskning og markedsundersøgelser

Hvis du har en masse idéer og først skal have udviklet et produkt, har du en udviklet adgang til at trække de omkostninger fra, du har i udviklingsfasen, herunder evt. udgifter til forsøg og udvikling, som du har fået udført hos andre samt udgifter til køb af fx en patentret.

Udgifter af denne type kan du trække fra skattemæssigt, selv om de er afholdt længere tilbage i tiden end 6 måneder før din virksomheds start, forudsat udgifterne vedrører din virksomhed.

Du kan skattemæssigt set vælge at fradrage udgifterne fuldt ud i det indkomstår, hvor virksomheden er startet.

For så vidt angår udgifter til forsøg og forskning kan du i visse tilfælde fradrage udgifterne allerede inden, virksomheden er startet. Du kan også vælge at afskrive udgifterne med lige store beløb over en 5-års periode, som løber fra og med det indkomstår, hvor du starter din virksomhed. Det anbefales, at du kontakter skattevæsenet i din kommune for at få mere at vide om disse regler.

Driftsmidler du selv skyder ind

Udgifter til produktudvikling

Momsmæssigt set har du fradrag for udgifterne, hvis de vedrører noget momspåligtigt.

NÅR DU ER KOMMET I GANG

Du kan løbende trække udgifter fra, som vedrører virksomheden – enten helt eller delvist – men kun hvis du kan fremlægge dokumentation for udgifterne.

Private udgifter – og udgifter der ikke vedrører din virksomhed – har du aldrig fradrag for.

Vær opmærksom på, at du skal regulere dit fradrag, hvis du senere bruger indkøbte varer til formål, der ikke vedkommer din virksomhed, herunder til private formål.

Udgifter, som vedrører både din virksomhed og dit privatliv, kan du kun fratække med en forholdsmæssig andel.

Momsfradrag for varer og ydelser, du bruger til både momsfri og momspåligtige formål i din virksomhed, beregnes efter særlige regler. Du kan læse mere om disse regler i afsnittet "[Delvis fradragsret for købsmoms](#)" i vejledningen "Moms – fakturering, regnskab mv."

Vejledningen kan du finde på internettet (www.toldskat.dk). Gå ind under "Virksomhed – Vejledninger". Du kan også få vejledningen på din lokale told- og skatte-region.

SÆRLIGE FRADRAGSREGLER

På en række områder gælder der særlige regler for fradrag. Der kan også være forskel på, hvad og hvor meget du kan trække fra skatte- og momsmæssigt.

Renter

Som selvstændig har du skattemæssigt fradrag for renteudgifter på samme måde, som hvis du er lønmodtager.

Renteudgifterne har en lavere fradragsværdi end andre udgifter, da renterne er gjort til kapitalindkomst i stedet for personlig indkomst.

Driver du en virksomhed, der har meget store renteudgifter, kan det være en fordel for dig at bruge den såkaldte virksom-

hedsordning, hvor renteudgifterne får en større fradragsværdi.

Momsmæssigt kan du aldrig trække renter fra.

Bygninger

For bygninger, der bruges erhvervmæssigt, gælder det særlige, at du skattemæssigt set kan afskrive på dem, hvis du bruger dem til et afskrivningsberettiget formål. Det foregår på den måde, at du hvert år kan fratække en procentdel af købesummen for bygningen i din indkomst. For tiden er satsen som hovedregel 5 pct.

Køber du en fast ejendom, betaler du ikke moms af købet og kan dermed heller ikke trække noget moms fra. Betaler du derimod en håndværker for at bygge noget, du skal bruge til din momspåligtige virksomhed, kan du trække moms på regningerne fra i takt med, at du får regningerne.

Lejer du de bygninger, du skal bruge til dit erhverv, har du fradrag for huslejen skattemæssigt set. Og opkræver udlejerens moms af huslejen, har du også fradrag for moms.

Driftsmidler

For driftsmidler såsom maskiner, inventar etc. gælder, at alle indkøbene skal indgå i et fælles regnskab, sådan at du skattemæssigt set afskriver (fradrager) på den samlede købesum for driftsmidlerne (saldoen) én gang årligt. Du kan afskrive med op til 25 pct. (2002) om året. Læs mere om biler i afsnittet nedenfor.

Mindre driftsmidler kan du skattemæssigt set fradrage straks i det år, hvor du anskaffer dem. Det gælder driftsmidler, der koster under 10.100 kr. (2002).

Momsen på driftsmidler kan du trække fra i momsregnskabet, så snart du får en faktura med moms fra leverandøren – uanset hvilken værdi driftsmidlet har.

Biler

Køber du en bil til brug for din virksomhed, er der som udgangspunkt fradrag for købet og driften af bilen.

Skattemæssigt set er reglerne forskellige – alt efter om du driver din virksomhed i

selskabsform eller som en personligt ejet virksomhed.

Dit fradrag for momsen på køb og drift af biler afhænger derimod ikke af, i hvilken form du driver virksomheden, men af, hvilken bil du vælger, og hvad du bruger den til.

Køb af biler | Skattefradrag ved køb af biler

Personligt ejede virksomheder, som ikke bruger virksomheds- eller kapitalafkastordningen, kan skattemæssigt tage fradrag for indkøbet af bilen ved at afskrive på den erhvervsmæssige del af købsprisen, dvs. ved at fradrage købet helt eller delvis over en årrække og ved at fradrage de erhvervsmæssige driftsudgifter.

I stedet for at skulle holde styr på afskrivninger og driftsudgifter, kan personligt ejede virksomheder, der ikke bruger virksomheds- eller kapitalafkastordningen, i stedet vælge at fradrage købs- og driftsudgifterne ved at bruge en fast sats pr. km., der køres for virksomheden.

Satsen, som reguleres hvert år, er i øjeblikket på 2,84 kr. pr. km. (2002) for kørsel op til 20.000 km om året. Kørsel udover 20.000 km om året, kan du fradrage med 1,58 kr. pr. km (2002).

For at undgå, at skattevæsenet bagefter stiller spørgsmålstejn ved, hvor meget du har kørt privat, og hvor meget du har kørt for virksomheden, bør du lige fra begyndelsen sørge for at føre en kørebog.

Kører du i en bil på gule plader, og har du fratrukket momsen, da du købte bilen, behøver du dog ikke at føre en kørebog.

Har du valgt at blive beskattet efter virksomheds- eller kapitalafkastordningen, eller driver du din virksomhed i selskabsform, bør du drøfte med din revisor, hvordan du skal forholde dig skattemæssigt.

Momsfradrag ved køb af biler

Momsmæssigt afhænger din ret til fradrag ikke af, om du driver din virksomhed som en personligt ejet virksomhed eller i selskabsform. Derimod afhænger din ret til fradrag af, hvilken slags bil der er tale om, og hvad du bruger bilen til.

Du har aldrig fradrag for momsen på indkøbet af en personbil – heller ikke selv om du kun bruger den i virksomheden. Skal du starte som bilforhandler, biludlejningsfirma eller som køreskole kan du dog få fradrag.

Hvis du køber en almindelig varevogn på gule plader, som du også skal bruge privat, har du ikke fradrag for momsen på købet. Skal du derimod kun bruge den i din momspligtige virksomhed, har du fuldt fradrag for momsen.

Køber du en stor vare- eller lastvogn på over 3 tons tilladt totalvægt, har du fradrag for købsmomsen efter de almindelige momsregler, dvs. fuldt fradrag, hvis du kun bruger bilen i virksomheden, og et forholdsmæssigt fradrag, hvis du både bruger den til momspligtige og momsfri - herunder private - formål.

Fradrag for drift af biler

Skattemæssigt har du fradrag for den del af udgiften ved at holde bil, der vedrører kørslen for din virksomhed.

Er din virksomhed personligt ejet, og bliver du ikke beskattet efter virksomheds- eller kapitalafkastordningen, kan du enten vælge at fratække de faktiske driftsudgifter, eller du kan som tidligere nævnt vælge at bruge en fast sats pr. km, du har kørt for virksomheden. Den faste sats vil så dække både fradraget for købet og driften af bilen.

Driver du din virksomhed i selskabsform, eller har du valgt at blive beskattet efter virksomheds- eller kapitalafkastordningen, bør du drøfte med din revisor, hvordan du skal forholde dig skattemæssigt.

| *Drift af biler*

Kørebogen skal føres hver dag og vise

- datoen
- km-tællerens tal ved dagens begyndelse og slutning
- kørselens fordeling mellem privat og erhvervsmæssig kørsel

For at kunne dokumentere, hvor meget du har kørt erhvervsmæssigt, skal du skrive hvor fra og hvor til du kører og i hvilken anledning

Reglerne gælder i princippet også, hvis du i stedet for at gå ud og købe en bil, vælger at bruge en bil, du havde i forvejen.

Som kørsel, der vedrører din virksomhed (erhvervsmæssig kørsel) anses i skattemæssig forstand

- kørsel fra din normale bopæl til din virksomhed/arbejdssted i indtil 60 dage inden for de forudgående 24 måneder
- kørsel mellem flere af virksomhedens arbejdspladser samt
- kørsel fra virksomheden til de enkelte arbejdspladser

Reglerne for momsfradrag er enklere. Kører du i en almindelig varevogn på gule plader, kan du trække al moms på driftsudgifterne fra, herunder også momsen på udgifter som vedrører privat kørsel.

Kører du i en varevogn eller lastvogn på over 3 tons tilladt totalvægt, har du fradrag for momsen på driftsudgifterne efter momslovens almindelige regler, dvs. fuldt fradrag, hvis du kun bruger bilen i virksomheden og et forholdsmæssigt fradrag, hvis du bruger den til momspligtige og momsfri, herunder private formål.

Moms på driftsudgifter, som vedrører en personbil, kan du ikke trække fra, uanset hvor meget du bruger bilen erhvervsmæssigt. Er du bilforhandler, biludlejningsfirma eller køreskole kan du dog få fradrag.

Leje/leasing af biler

Leje/leasing af biler

Er din virksomhed personligt ejet og bruger du ikke virksomheds- eller kapitalafkastordningen, har du helt eller delvist fradrag for udgifter til leje og leasing, svarende til, hvor meget du bruger bilen i virksomheden. Bruger du bilen både privat og i virksomheden, bør du føre en kørebog.

Driver du din virksomhed i selskabsform, eller har du valgt at blive beskattet efter virksomheds- eller kapitalafkastordningen, bør du drøfte med din revisor, hvordan du skal forholde dig skattemæssigt.

Moms-mæssigt er det lidt anderledes. Her er det uden betydning, i hvilken form du driver din virksomhed.

Lejer eller leaser du en almindelig varevogn på gule plader, har du fuldt fradrag for momsen, hvis du kun bruger bilen i din momspligtige virksomhed. Bruger du også bilen til andre formål, herunder privat, kan du fradrage 1/3 af momsen på lejen. Momsen på driften har du derimod fuldt fradrag for, selv om du også bruger bilen privat.

Lejer du en stor varevogn eller lastbil over 3 tons tilladt totalvægt har du fradrag efter de almindelige momsregler, dvs. fuldt fradrag, hvis du kun bruger bilen i virksomheden og et forholdsmæssigt fradrag, hvis du også bruger den privat.

Som udgangspunkt har du ikke fradrag for moms på leje af personbiler. Der gælder dog særlige regler for personbiler, der lejes i over 6 måneder. For en typisk personbil kan du fratække ca. 60 pct. af momsen på lejen. Du kan få mere at vide om disse regler på din lokale told- og skatteregion.

Særligt om broafgifter

Du har fradrag for momsen på broafgifter efter de almindelige regler for drift af biler.

Som en helt speciel regel har du dog også fradrag for momsen på broafgiften på Øresundsbroen, hvis du kører erhvervsmæssigt i en personbil. Skattemæssigt set kan du fratække broafgift, hvis kørslen er erhvervsmæssig.

Broafgifter

Biler – momsfradrag

Køretøjets art	Fradrag ved køb	Fradrag ved leje	Fradrag ved drift	Fradrag for broafgift
Personbiler og motorcykler	Intet	Intet Ved leje over 6 måneder kan du på visse betingelser få fradrag 1)	Intet	Storebælt: Intet Øresund: Fradrag afhængig af formål med passage 2)
Vare- og lastvogne med totalvægt på højst 3 tons	Fuldt fradrag, når du kun bruger køretøjet til momspligtige formål – ellers intet fradrag	Fuldt fradrag, når du kun bruger køretøjet til momspligtige formål – ellers 1/3 fradrag	Fuldt fradrag	Storebælt: Fuldt fradrag Øresund: Fradrag afhængig af formål med passage 2)
Vare-, lastvogne og busser med totalvægt over 3 tons	Fuldt fradrag, når du kun bruger køretøjet til momspligtige formål – ellers delvist fradrag efter de almindelige regler 3)	Fuldt fradrag, når du kun bruger køretøjet til momspligtige formål – ellers delvist fradrag efter de almindelige regler 3)	Fuldt fradrag, når du kun bruger køretøjet til momspligtige formål – ellers delvist fradrag efter de almindelige regler 3)	Storebælt: Fradrag efter de almindelige regler 3) Øresund: Fradrag afhængig af formål med passage 2)
Andre køretøjer (Traktorer, motorredskaber, knallerter, cykler mv.)	Reglerne fås på din region	Reglerne fås på din region	Reglerne fås på din region	Reglerne fås på din region

1) Du kan få fradrag for leje eller leasing ved leje i en sammenhængende periode på over 6 måneder, og hvis mindst 10 pct. af kørslen vedrører momspligtige formål. Momsfradraget er moms af lejen, dog højst 25 pct. af et særligt fradraggrundlag. Fradraggrundlaget beregnes af enten registreringsafgiften eller - hvis det ikke kan oplyses - som 55 pct. af bilens købspris inkl. moms, men ekskl. leveringsomkostninger.

2) Du kan få fradrag for både den danske og den svenske moms af broafgift ved passage af Øresundsbroen. Din fradragret fastlægges for den enkelt passage og afhænger af formålet med turen:

• Kun momspligtige formål	Fuld fradrag
• Kun private eller momsfrie formål	Intet fradrag
• Såvel momspligtige som momsfrie, men dog erhvervsmæssige formål	Delvist fradrag med den sats, som du normalt bruger
• Såvel momspligtige som private formål	Fradrag efter skøn

3) Vare- og lastvogne samt busser over 3 tons totalvægt

Fradrag for køb, leje, drift og ved passage af Storebælt afhænger af brugen af vognene.

Hvis du kun bruger vognene erhvervsmæssigt har du delvist fradrag for køb, leje, og drift med den andel, din momspligtige omsætning udgør af din samlede omsætning.

Hvis du bruger vognene både til momspligtige og private formål, har du delvist fradrag for køb, leje og drift med den del, som skønsmæssigt vedrører momspligtige formål.

Repræsentation

Repræsentationsudgifter er udgifter, du afholder for at få afsluttet en forretning eller for at knytte eller bevare forretningsforbindelser.

Typiske repræsentationsudgifter er udgifter til måltider, restaurationsbesøg, tobaks- og drikkevarer, gaver, udgifter i forbindelse med jubilæer, fødselsdage, rejser, udflugter mv.

Der er en del forskel på, hvor meget du har fradrag for skattemæssigt og moms-mæssigt set, når du afholder repræsentationsudgifter.

Skattemæssigt har du fradrag for 25 pct. af dine repræsentationsudgifter. Hvis du fx holder en reception, hvor der bliver serveret vin og pindemadder og delt reklamebrochurer ud til de fremmødte, kan du skattemæssigt set fradrage 25 pct. af udgifterne til vin og pindemadder. Udgifterne til reklamerne kan du derimod fradrage fuldt ud.

Momsmæssigt set har du som udgangspunkt ikke fradrag for repræsentationsudgifter. Du kan dog fratække 25 pct. af momsen på hotel- og restaurationsudgifter, som vedrører din virksomhed.

Virksomhed fra privatadressen

For at du kan få fradrag for udgiften til opførelse, reparation, vedligeholdelse og drift af lokaler, der indgår som en del af privatboligen, skal lokalerne skifte karakter. Dvs. at du ikke længere må kunne bruge lokalerne privat.

Du kan få fradrag for din pc'er, skrivebord og øvrige kontorudstyr, hvis du kan dokumentere eller sandsynliggøre, at du bruger udstyret i virksomheden.

Fradraget sker på grundlag af et konkret skøn.

Bruger du hjemmets telefon, har du skattemæssigt fradrag for den del af samtaleudgifterne, der vedrører virksomheden. Dog vil de første 1.910 kr. ekskl. moms årligt (2002) af samtaleudgifter fra hjemmets telefon altid blive anset for private samtaler.

Abonnementsudgiften har du aldrig fradrag for.

Momsmæssigt har du fradrag for den del af samtaleudgifterne, der skønsmæssigt vedrører din virksomhed.

Forbrug af egne varer

Du har hverken moms- eller skattefradrag for varer mv., som du indkøber gennem din virksomhed, og som du bruger privat.

I mange virksomheder er der et vist privat forbrug af varer. Hvis forbruget ikke fremgår af regnskabet, vil der såvel moms-, som skattemæssigt blive fastsat en værdi af varer, der er brugt til privat forbrug.

Punkt-, miljø- og energifgifter

På nogle varer og ydelser opkræves der særlige afgifter - de såkaldte punkt-, miljø- og energifgifter.

Du kan i visse tilfælde få godtgjort nogle af de energifgifter, som vedrører din virksomhed. Du kan læse mere herom i vejledningen "[Punktafgifter](#)". Vejledningen kan du finde på internettet (www.toldskat.dk). Gå ind under "Rådgiver - Juridiske Vejledninger".

Det er gratis at blive registreret hos Told•Skat

Som noget af det første skal du sørge for at få registreret din virksomhed hos Told•Skat. Virksomheden skal nemlig på det offentlige vegne opkræve og afregne en række afgifter og skatter mv. Det er gratis at blive registreret hos Told•Skat.

Det vil være en god idé at sørge for at blive registreret i god tid, inden du starter.

Dels er det rart at have de administrative ting på plads, så du kan koncentrere dig om det, der er virksomhedens egentlige formål. Dels vil mange leverandører hverken sende dig kataloger eller sælge varer til engrospriser, før du er registreret hos Told•Skat. Og endelig skal du være registreret for moms, inden du starter din virksomhed.

I afsnittet "**Registrering**" kan du læse mere om, hvordan du rent praktisk bliver registreret.

Måske skal din virksomhed også registreres hos andre offentlige myndigheder. Er du i tvivl, om du skal registreres andre steder end hos Told•Skat, kan du ringe til Erhvervslivets Hotline, på tlf. 3546 6666 og få gratis hjælp til at komme videre.

Inden du kontakter din lokale told- og skatteregion for at blive registreret, bør du læse følgende afsnit. Det kan hjælpe dig med at få et overblik over, hvad du skal registreres for, og hvad det rent praktisk kommer til at betyde for dig.

.....om skat

Noget af det første du bør gøre, når du har besluttet at starte for dig selv, er at gå ned på kommunen og få ændret din forskudsregistrering - også selv om du i en periode fortsætter som lønmodtager.

Stopper du som lønmodtager, når du starter egen virksomhed, har du ikke mere brug for dit skattekort. Skatten, arbejdsmarkedsbidraget (AM-bidraget) og den særlige pensionsopsparing (SP-bidraget) skal du nu selv sørge for at få betalt.

I praksis udskriver kommunen et antal girokort (B-skatterater) til dig, når de ænd-

rer din forskudsregistrering. Girokortene skal du betale hver den 20., bortset fra i juni og december.

Når kommunen beregner B-skatteraterne, tager man højde for det overskud/underskud, du regner med at få i det aktuelle år. Man tager også højde for den A-skat og de bidrag, din tidligere arbejdsgiver har trukket i årets løb.

Ved du på forhånd, at du får negativ indkomst det første år, er der visse muligheder for helt eller delvist at få tilbagebetalt den A-skat, du evt. har betalt for meget i dette år.

Hvis du fortsætter som lønmodtager og vælger at starte virksomheden i ro og mag, indregner kommunen den B-skat, du skal betale af virksomhedens overskud i din trækprocent, og du får typisk et nyt skattekort, som du skal aflevere til din arbejdsgiver.

Vælger du at starte din virksomhed i selskabsform, herunder som et ApS eller et A/S, skal selskabet trække A-skat på grundlag af dit skattekort. Hvis du får udbytte fra selskabet, trækker selskabet forlods 28 pct. (2002) i udbytteskat. Den endelige udbytteskat kan dog blive noget højere. Snak evt. med kommunen om disse ting, når du får ændret forskudsregistreringen.

Udover den skat, du selv skal betale, skal selve selskabet betale en selskabsskat på 30 pct. (2002).

Selskabsskatten opkræves som 2 årlige acontorater, som skal betales henholdsvis 20. marts og 20. november. For et nystartet selskab vil den første acontorate typisk være på 0 kr. Vil du undgå at skulle betale restskat og et procenttillæg, bør du derfor foretage en såkaldt frivillig indbetaling.

Selskabet bliver automatisk registreret for selskabsskat hos Told•Skat på grundlag af de oplysninger, du skal give Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Registreringen for moms mv. skal du derimod selv sørge for. Læs evt. mere på www.eogs.dk, hvis du vil vide mere om at stifte et selskab.

....om moms

Du skal opkræve 25 pct. moms (salgsmoms) af stort set alle varer og ydelser, du sælger her i landet. Når du sælger varer og ydelser, skal salgsprisen derfor være inkl. 25 pct. moms.

Du betaler med ganske få undtagelser også 25 pct. moms (købsmoms) af alle varer og ydelser, du køber hos leverandører mv. Når du er momsregistreret, kan du trække købsmomsen fra og kommer dermed kun til at betale 25 pct. moms af forskellen mellem dit salg og dit køb (merværdien).

Eksempel

Du sælger varer for	80.000 kr. + salgsmoms (20.000 kr.)
Du har købt varer mv. for	60.000 kr. + købsmoms (15.000 kr.)
Din fortjeneste er	20.000 kr., heraf skal du betale 25 pct. moms (5.000 kr.)

Den moms, du skal betale, er med andre ord ikke 25 pct. af dit salg, men 25 pct. af din fortjeneste – eller udtrykt på en anden måde – den moms du skal betale er forskellen mellem din salgsmoms og din købsmoms, dvs. 5.000 kr.

Hvem skal momsregistreres

De fleste virksomheder, men ikke alle skal momsregistreres.

Du skal momsregistreres, hvis du sælger varer - uanset om de er nye eller brugte, og uanset om du køber dem i eller sælger dem til udlandet. Du skal dog ikke momsregistreres, hvis du kun sælger ud af dine egne ejendele.

Du skal som udgangspunkt også momsregistreres, hvis du sælger tjenesteydelser.

Nedenfor finder du nogle få eksempler på, hvilke ydelser du skal momsregistreres for, mens du kan læse mere om de forholdsvis få undtagelser i [bilag 2](#).

Du skal momsregistreres, hvis du

- fremstiller, bearbejder, udlejer, opbevarer eller transporterer varer
- bygger, reparerer, vedligeholder, projekterer eller anlægger fast ejendom, herunder jordarealer.
- sælger serviceydelser inden for en lang række områder, fx rådgivning og vurdering, reklame, edb og IT, forlystelser, personlig pleje, servering og udlejning af varer og personer.

Du skal momsregistreres, så snart du regner med at sælge for mere end 20.000 kr. inden for det næste år. Du må altså ikke vente, til du har solgt for 20.000 kr.

Venter du, får du måske ikke lov til at trække momsens på dine investeringer fra.

Det er din omsætning, dvs. hvor meget du sælger for – og ikke din fortjeneste, som afgør, hvornår du skal momsregistreres!

Fra 1.7.2002 hæves bundgrænsen for momsregistrering til 50.000 kr.

Der er mange andre ydelser end dem, der er nævnt ovenfor, man skal momsregistreres for. Er du den mindste smule i tvivl, om du skal momsregistreres eller ej, bør du derfor kontakte din lokale told- og skatteregion.

Er du i tvivl om du skal momsregistreres – kontakt told- og skatteregionen

Fritagelser fra pligten til at blive momsregistreret

Sælger du kun varer og momspligtige ydelser for 20.000 kr. ekskl. moms eller derunder om året, skal du ikke momsregistreres (fra 1.7.2002 hæves grænsen for registrering til 50.000 kr. ekskl. moms). Du kan dog blive registreret. Det vil fx være en fordel, hvis du for det meste sælger til momsregistrerede virksomheder.

Der er højere bundgrænser for momsregistrering for blinde, kunstnere, kantiner mv., ligesom der gælder særlige regler for genbrugsbutikker, for varer og ydelser, der sælges ved velgørende arrangementer, og for virksomheder, der kun sælger varer og ydelser på fx messer eller udstillinger. Du kan få mere at vide om dette på told- og skatteregionen.

Særregler for blinde, kunstnere m.fl.

Frivillig registrering for moms

Hvis du udlejer eller bortforpagter fast ejendom erhvervsmæssigt, køber og opfører fast ejendom og byggemodner jord med henblik på salg til momsregistrerede virksomheder, kan du på visse betingelser blive frivilligt momsregistreret.

Fordelen ved at blive frivillig registreret består i, at en momsregistreret lejer helt eller delvis kan fratække den moms, du opkræver ved udlejningen, og at du får fradrag på momsens på omkostninger ved opførelsen.

Hvornår du skal indbetale moms, afhænger af hvor meget du sælger for i årets løb. De fleste nye virksomheder skal betale moms én gang i kvartalet. Læs mere i afsnittet "[Angivelse og betaling](#)".

Hvornår skal du indbetale moms til Told-Skat

Told•Skat har udgivet en række gratis specialvejledninger til momsregistrerede virksomheder. Kig evt. i oversigten i [bilag 6](#).

....om punkt-, miljø- og energifgifter

Punkt-, miljø- og energifgifter er afgifter, som forbrugerne betaler, når de køber bestemte varer eller forbruger bestemte ydelser.

Sådanne afgifter er fx de særlige afgifter på tobak, benzin, vand, biler osv. Der er imidlertid punktafgifter på mange andre varer, hvilket du kan se i [bilag 5](#).

Virksomheder, der fremstiller eller handler engros med punktafgiftspligtige varer eller køber sådanne varer i udlandet, skal på statens vegne opkræve og efterfølgende indbetale punktafgifterne til Told•Skat.

Virksomhederne skal registreres hos Told•Skat og skal føre særlige regnskaber og kontrol med varerne.

I det hele taget gælder der en række særegler for de såkaldte punktafgiftspligtige virksomheder. Få derfor i god tid rådgivning hos din lokale told- og skatteregion om, hvordan du skal forholde dig.

De fleste punktafgifter skal indbetales til Told•Skat én gang om måneden.

....om handel med udlandet

Hvis du handler med andre lande, skal du i visse tilfælde udfylde nogle ekstra rubrikker på den blanket, du skal angive og betale moms på (momsangivelsen). Sælger du varer til virksomheder i andre EU-lande, skal du desuden udfylde og indsende nogle særlige lister til Told•Skat hvert kvartal.

Handler du med lande uden for EU (3. lande), herunder med Færøerne eller Grønland, skal du registreres som importør og/eller eksportør. Det gør du ved at sætte et kryds i felterne for importørregistrering og/eller eksportørregistrering på den registreringsblanket, du udfylder, når du skal momsregistreres.

Hvis du køber varer i lande uden for EU (3. lande), skal du udfylde nogle særlige indførselspapirer, og du skal i nogle tilfælde betale told af varenes værdi (dvs. typisk af fakturaværdien) og af fragtomkostningerne. Tolden kan du skattemæssigt trække fra som en almindelig driftsomkostning.

Sælger du varer til lande uden for EU skal du udfylde en udførselsangivelse. Kan du dokumentere, at varerne har forladt Danmark, skal du ikke opkræve moms af salget.

Du skal være opmærksom på, at indførsel og udførsel af visse varer kræver særlig tilladelse. Det kan du få mere at vide om på det regionale toldcenter - eller du kan ringe til Erhvervslivets Hotline, på tlf. 3546 6666.

I afsnittet "[Angivelse og betaling](#)" kan du læse mere om, hvornår du skal indbetale tolden.

I [bilag 4](#) kan du læse mere om, hvordan du skal forholde dig, hvis du handler med udlandet, og i [bilag 6](#) kan du se en oversigt over nogle af de vejledninger, Told•Skat gratis udleverer til virksomheder, der handler med udlandet. Vejledningerne kan du også finde på Told•Skats hjemmeside på internettet (www.toldskat.dk).

....om lønsumsafgift

Næsten alle private virksomheder, som sælger momsfri ydelser, skal betale en såkaldt lønsumsafgift.

Lønsumsafgiften beregnes - afhængig af, hvilken slags virksomhed, der er tale om - enten på grundlag af lønnen til de ansatte eller på grundlag af virksomhedens overskud.

Handel med visse varer kræver særlig tilladelse

Lønsumsafgiftens størrelse, og hvordan den skal beregnes, afhænger af, hvad det er for en slags virksomhed, og hvordan den er organiseret.

For langt de fleste virksomheder er lønsumsafgiften virksomhedens over- eller underskud før renter tillagt lønnen til evt. ansatte og ganget med 3,08 pct. (2002).

For virksomheder i den finansielle sektor er lønsumsafgiften lønnen til de ansatte ganget med 9,13 pct. (2002).

For foreninger, fonde mv. er lønsumsafgiften lønnen ganget med 5,33 pct. (2002).

I [bilag 3](#) kan du finde eksempler på virksomheder, der skal betale lønsumsafgift.

Virksomheder, der skal betale lønsumsafgift, skal registreres hos Told•Skat. Det sker ved at udfylde en [registreringsblanket](#), jf. afsnittet "[Registrering](#)".

De fleste virksomheder, som skal betale lønsumsafgift, skal angive og betale afgiften hvert kvartal.

Følgende virksomheder skal *ikke* betale lønsumsafgift

- små virksomheder, dvs. virksomheder, med et afgiftsgrundlag på 80.000 kr. om året eller derunder
- offentlige virksomheder og virksomheder, hvor driftsudgifterne dækkes af offentlige midler med mindst 50 pct
- anerkendte trossamfund, kirkelige organisationer mv.

Virksomheder, som kun sælger ydelser, som vedrører

- social forsorg og bistand
- amatørsport
- undervisning i børnehaveklasser og 1.-10. klasse samt folkeoplysende virksomhed
- udlejning og bortforpagtning af fast ejendom
- forfatter- og komponistvirksomhed samt anden kunstnerisk virksomhed
- persontransport direkte til eller fra udlandet.

Told•Skat har udgivet en [særlig vejledning om lønsumsafgift](#). Den får du gratis, når du bliver registreret. Du kan også finde vejledningen på Told•Skats hjemmeside på internettet (www.toldskat.dk). Vælg "Virksomhed – Vejledninger".

...om at være arbejdsgiver

Hvis du har eller får ansatte, skal du registreres som arbejdsgiver hos Told•Skat, og du skal trække A-skat, arbejdsmarkedsbidrag (AM-bidrag) og særlig pensionsopsparing (SP-bidrag) af løn mv., som du udbetaler til de ansatte. De beløb, du trækker, skal du hver måned angive og indbetale til Told•Skat.

Som arbejdsgiver skal du hvert år og for hver enkelt ansat også indsende en oplysningsseddel til told- og skatteregionen. Her skal du bl.a. skrive, hvor meget du har udbetalt i løn mv., og hvor meget du har trukket i A-skat, AM-bidrag og SP-bidrag, mv. i årets løb.

Endelig skal du som arbejdsgiver hver måned oplyse Told•Skat om, hvilke personnumre du har udbetalt løn til.

Told•Skat har udgivet flere vejledninger specielt rettet til arbejdsgivere. De vigtigste får du udleveret, når du bliver registreret, men du kan også finde dem på Told•Skats hjemmeside på internettet (www.toldskat.dk). Se i [bilag 6](#) hvilke vejledninger der findes.

...om andre pligter

Hvis du som led i din virksomhed f.eks. indgår en låneaftale, en afdragsordning mm. med en kunde, skal du i visse tilfælde indberette det til Told•Skat. Det gælder også, hvis du tilbyder dine ansatte en opsparingsordning eller et personalelån.

Du kan få mere at vide hos din lokale told- og skatteregion.

Regnskab og bogføring

Et budget og et regnskab hjælper dig med at finde ud af, om din virksomhed kan overleve på sigt

Inden du går i gang med din virksomhed, vil det være en rigtig god idé at udarbejde en forretningsplan, så du er rimelig sikker på, at din forretningsidé kan hænge sammen på lang sigt – også økonomisk.

Hvis du udarbejder en forretningsplan, herunder laver et budget for virksomheden, har du gode muligheder for at få gratis rådgivning. Læs mere på internettet (www.startguiden.dk).

Rådgivning

For at sikre nye virksomheder den bedst mulige start har det offentlige en række tilbud om gratis eller billig rådgivning. Det er en god idé at undersøge, om nogle af disse tilbud kan være en hjælp. Undersøgelser viser nemlig, at virksomheder, der benytter sig af tilbud om rådgivning, har større overlevelsesmuligheder.

Amtter, kommuner, erhvervschefer og -kontorer, TIC (dvs. små og mellemstore uvildige og gratis rådgivere) samt andre, der lokalt tilbyder iværksætterservice, har slået sig sammen om at tilbyde rådgivning.

Vil du gøre brug af deres tilbud, kan du kontakte ét af de i alt 14 lokale kontaktpunkter. Adresser og telefonnumre kan du finde på www.startguiden.dk, eller du kan kontakte Erhvervslivets Hotline på tlf. 3546 6666.

Uanset om du ønsker eller kan få gratis rådgivning, bør du lave et budget, inden du går i gang for alvor.

Budgettet er en god hjælp, når du skal fastlægge dine priser, og det hjælper dig også til at følge med i, hvordan det går økonomisk og evt. justere undervejs, så du undgår kedelige overraskelser.

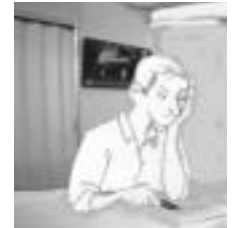
Som selvstændig har du pligt til at bogføre virksomhedens indtægter og udgifter og til at udarbejde et egentligt regnskab for virksomheden. Det står i bogføringsloven.

Regnskabet giver dig overblik over økonomien

For at du kan følge med i, om virksomheden tjener penge – og vel at mærke nok til at kunne betale både de udgifter, der skal betales i morgen og dem, der måske først skal betales om 3 måneder – er det vigtigt, at du får opbygget et godt og fornuftigt bogføringssystem.

Bogføringen opfattes tit som en kedelig pligt, men regnskabet er faktisk det eneste sted, hvor du sort på hvidt kan se, om

tingene går, som du regner med. Og det er også det eneste sted, hvor du kan få et overblik over, hvor du kan justere, hvis din virksomhed skal overleve. Det overblik er du ganske enkelt nødt til at have, hvis du skal klare dig i konkurrencen med andre virksomheder.

Der er ingen krav til, hvem der skal udføre bogføringen. Du kan fx vælge selv at føre en kasseklasse og overlade hele eller dele af bogføringen til fx en revisor eller et bogføringsbureau. Du kan også vælge selv at stå for hele bogføringen eller at lade en medarbejder eller din evt. ægtefælle eller samlever gøre det.

Har du mod på selv at føre dit regnskab, er det en god idé at købe eller lease et mindre bogføringsprogram hos et anerkendt firma. Programmet kan du typisk også bruge til lagerstyring, prislister, kundekartoteker mv.

Lader du andre stå helt eller delvis for bogføringen, skal du vide, at det altid er dig, der som virksomhedens ejer er ansvarlig for bogføringen.

Du skal – ikke mindst i egen interesse – sørge for at føre regnskabet regelmæssigt.

Momsregnskabet skal du som nystartet typisk afslutte hvert kvartal. Skatteregnskabet skal du afslutte hvert år. Og ved årets udløb skal du tælle dit varelager op.

For at myndighederne kan godkende dit regnskab, skal du sørge for at gemme bilag på alle dine udgifter og indtægter. Det er nemlig ikke nok at bogføre ind- og udgifter i regnskabet. Regnskabsposterne skal kunne dokumenteres i form af bilag.

Du skal gemme dit regnskab og dine bilag i 5 år regnet fra udløbet af det regnskabsår, som materialet vedrører. Regnskabsmaterialet for 2002 skal du fx opbevare til og med 31. december 2007 – også selv om du måtte stoppe din virksomhed inden da.

Du skal gemme regnskabet i 5 år

Du skal sikre dig mod, at regnskabet eller bilagene bliver ødelagt, stjålet eller mis-

brugt. Fører du fx en del af dit regnskab på en pc, bør du derfor jævnligt tage en sikkerhedskopi og gemme den et andet sted end på din pc'er.

Den daglige bogføring

Du skal dagligt føre et kasseregnskab (kassekladde). Her skal du registrere alle de ind- og udbetalinger, der sker til og fra kassen. Du skal ikke nødvendigvis føre et lignende regnskab med ind- og udbetalinger til og fra bank eller giro, men kan nøjes med at bogføre disse ind- og udbetalinger på grundlag af kontoudtogene.

Du kan bogføre ind- og udbetalinger til kassen med et samlet beløb, hvis du kan redegøre for sammentællingen i form af en kassestrimmel, særskilt liste eller lignende. Og du skal hver dag afstemme kassebeholdningen med kasseregnskabet og bogføre evt. kassedifferencer med det samme.

De vigtigste krav til dit regnskab er:

- Du skal hver dag føre et kasseregnskab over alle ind- og udbetalinger
- Du skal så vidt muligt dagligt optælle kassebeholdningen og afstemme den med kasseregnskabet
- Du skal bogføre evt. kassedifferencer med det samme
- Hæver du penge fra kassen privat, eller indskyder du beløb privat, skal det fremgå af kasseregnskabet
- Du skal kunne fremlægge et bilag som dokumentation for alle indtægter og udgifter.

Den løbende bogføring

Bogføringen sker i praksis ved hjælp af det, der kaldes "dobbelt bogholderi", dvs. ved at du på fx en kasse- eller bankkonto bogfører ind- og udbetalinger og på en anden konto som fx varesalg eller varekøb bogfører det tilsvarende beløb.

Du skal derfor oprette en kontoplan for virksomheden. Kontoplanen er en oversigt over, hvordan du skal sortere dine indtægter og udgifter, og hver konto har sit eget navn. Alle indtægter og udgifter af samme type skal du bogføre på samme konto hver gang.

En ny virksomhed kan som regel nøjes med én kontoplan med klare og dækkende navne på de enkelte konti, som fx konto for varesalg, varekøb, kontorartikler, bildrift osv. samt konti for kasse, bank og/eller giro.

Du skal oprette særlige konti for moms, A-skat mv. Det kan du læse mere om i de

vejledninger, du får udleveret, når du bliver registreret.

Told•Skat udgiver særlige regnskabshæfter.

Dem kan du bruge, hvis du ikke ønsker at indarbejde dit momsregnskab eller dit lønningsregnskab i det almindelige regnskab.

Hæfterne kan du få gratis på told- og skatteregionen.

Vil du læse mere om, hvordan du skal gribe din bogføring an, kan det anbefales at købe Bogføringsvejledningen fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. I den står der, hvordan en virksomhed skal føre sit regnskab, så alle de lovmæssige krav bliver overholdt. Du kan også printe vejledningen ud via internettet. Adressen er www.eogs.dk/regnskab/bogfoering/reglogvejlbogfoer.pdf

Regnskabsmateriale

Du skal kunne fremlægge bilag som dokumentation for alle tal, du bogfører i regnskabet.

Du skal derfor gemme alle de kvitteringer (købsbilag), du får, når du køber varer og ydelser til virksomheden, ligesom du skal gemme følgesedler, kontrakter, rekvissioner mv. Bilagene skal opfylde de samme formkrav som fakturaer.

På samme måde skal du gemme materiale, som vedrører dit salg, herunder fakturaer, kreditnotaer, afregningsbilag, ordresedler, kontrakter mv. Du skal også gemme aftalebøger, kundekartoteker og lignende.

Får du ansatte, skal du tillige gemme arbejdskort, lønsedler, kørselsbilag og lignende.

Fakturaer og kasseboner

Når du sælger en vare eller en ydelse, skal du som udgangspunkt udstede en faktura.

På fakturaen skal der stå:

- fakturanummer
- den dato, du har udstedt fakturaen
- virksomhedens navn, adresse og SE/CVR-nummer
- kundens navn og adresse
- varen eller ydelsens art, mængde og pris
- er du momsregistreret, skal momsbeløbet fremgå af fakturaen. Enten med et særskilt beløb eller ved at skrive, at beløbet er inkl. 25 pct. moms.

Det vil være praktisk for både kunden og dig, at der også står fx kundennummer, rettidig betalingsdag, dit telefon- og faxnummer, e-mailadresse, bank- og/eller girokonto, men det er ikke et egentligt krav.

ABC-Hunde- og katteartikler

Poul Petersen
Skolevej 11, 4800 Nykøbing F
Tlf. 5354 6364
e-mail: pp@pp.dk

Faktura nr.
225

Dato
18.2.2002

Modtager

Kirsten Olsen
Engvej 3
3000 Helsingør

1	Hundeskal	49,-	49,-
1	Halsbånd og line	95,-	95,-
1	Sikkerhedssele	245,-	245,-
			389,-
I alt inkl. 25% moms			

Giro: 1-111-1111

Bank: 1111 1234-667-889

SE/CVR-nr. DK 11 12 13 14

Fakturaer og kreditnotaer skal nummeres fortløbende og skal udstedes i mindst to eksemplarer – ét til kunden og ét til dit regnskab.

Hvis du især sælger varer til private, kan du i visse tilfælde nøjes med at udskrive en kassebon.

På en kassebon skal der stå

- sælgers navn eller SE/CVR-nummer og
- den samlede salgspris inkl. moms

Du kan læse mere om fakturaer og kasseboner i vejledningen "[Moms – fakturering og regnskab](#)".

Årsregnskaber

Personligt ejede virksomheder

Driver du en personligt ejet virksomhed, har du pligt til at udarbejde et skattemæssigt årsregnskab samt en kapitalforklaring, dvs. et regnskab over årets indtægter og udgifter mv.

Årsregnskabet og kapitalforklaringen skal du vedlægge selvangivelsen.

Du skal også optælle varelageret ved regnskabsårets afslutning og lave en oversigt over dine debitorer og kreditorer.

Selskaber

Starter du et ApS eller et A/S, er du omfattet af årsregnskabsloven. Det betyder, at du skal udarbejde et årsregnskab med en resultatopgørelse (driftsregnskab) og en balance (status).

Resultatopgørelsen viser, hvor mange penge virksomheden har tjent i perioden, og om der har været over- eller underskud. Balancen er et udtryk for værdien af det, virksomheden ejer eller skylder væk på et givet tidspunkt. Forskellen mellem det virksomheden ejer og det, den skylder væk, kaldes egenkapitalen.

Til brug for årsregnskabet skal der udarbejdes lister over tilgodehavender, gæld, varelager og igangværende arbejde. Der skal i årsregnskabet endvidere gøres rede for bevægelser i egenkapitalen og for evt. pantsætninger.

Ud over årsregnskabet skal A/S'er og ApS'er normalt aflægge en årsberetning, hvor udviklingen i selskabets økonomiske forhold beskrives på baggrund af årsregnskabet. Det gælder dog ikke små aktie- og anpartsselskaber.

Årsregnskabet for et ApS og et A/S skal revideres af en registreret eller en statsautoriseret revisor. Årsregnskabet skal underskrives af en revisor, af direktionen og af bestyrelsen.

Endelig skal årsregnskabet også godkendes på selskabets generalforsamling. Når årsregnskabet er godkendt på generalforsamlingen og senest 6 måneder efter regnskabsårets afslutning, skal det indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Regnskabet kan herfra rekvireres af alle, der måtte være interesseret.

Hvad skal du gøre

Du skal udfylde en registreringsblanket.

Blanketten - og en vejledning i, hvordan du skal udfylde den - får du ved at ringe eller maile til én af landets 29 told- og skatteregioner. Telefonnumre, åbningstider og e-mailadresser finder du i [bilag 8](#).

Du kan også hente [blanketten og vejledningen](#) på Told•Skats hjemmeside på internettet (www.toldskat.dk). Klik dig ind på "Virksomhed - Blanketter" og find blanketnr. 49.005, hvis du skal registreres for

- moms
- lønsumsafgift
- handel med lande uden for EU eller som
- arbejdsgiver.

Skal du registreres for punktafgift, skal du bruge en speciel registreringsblanket for den afgift, du skal registreres for. Blanketten kan du finde på Told•Skats hjemmeside. Eller du kan få den på told- og skatteregionen.

Henter og udfylder du en registreringsblanket via internettet, skal du printe blanketten ud, underskrive den og sende den samt evt. bilag med almindelig post til den told- og skatteregion, i hvis distrikt din virksomhed kommer til at ligge. Hvis virksomhedens regnskab føres i et andet distrikt, kan du i stedet vælge at sende blanketten til denne told- og skatteregion.

Du skal indsende registreringsblanketten senest 8 dage før, du starter. Skal du alene registreres som arbejdsgiver, er det tids nok, at regionen får blanketten senest 8 dage efter, at du har udbetalt løn første gang.

– og hvad gør regionen

Når regionen modtager blanketten, går de den igennem for at se, om du har givet de nødvendige oplysninger. Om nødvendigt vil de kontakte dig for at få flere oplysninger.

Regionen vil også vurdere virksomhedens kreditværdighed og kan i visse tilfælde gøre registreringen betinget af, at der bliver stillet sikkerhed for et beløb, der svarer til, hvad man regner med, virksomheden skal indbetale i løbet af en 3 måneders periode.

Hvis din nye virksomhed består af flere afdelinger, filialer eller forretninger vil Told•Skat registrere det hele som én virksomhed, medmindre du selv beder om noget andet.

Hvis du fx fører særskilt regnskab for hver afdeling, kan du bede om at få afdelingerne registreret hver for sig (delregistreret). En delregistrering vil for så vidt angår moms betyde, at du skal angive og betale moms hver måned, og ikke, som det er normalt for en nystartet virksomhed, hvert kvartal.

Flere uafhængige virksomheder kan på visse betingelser blive registeret under ét (fællesregistreret). En fællesregistrering vil medføre, at virksomhederne afregner til Told•Skat på ét fælles nummer. Virksomhederne kommer hermed til at hæfte solidarisk, og Told•Skat har en udvidet adgang til at modregne mellem de deltagende parter.

Cirka 14 dage efter at du har indsendt registreringsblanketten, sender Told•Skat et registreringsbevis til dig.

På registreringsbeviset kan du se, hvad du er blevet registreret for, og hvilket SE/CVR-nummer din virksomhed har fået. Du kan også se, med hvilken afregningsperiode du er blevet registreret. Afregningsperioden har betydning for, hvor ofte og hvornår du skal indbetale moms og/eller lønsumsafgift.

SE/CVR-nummeret, som er 8-cifret, skal du bl.a. bruge, når du henvender dig til told- og skatteregionen. Dine leverandører vil typisk også spørge efter dette nummer, og du skal huske at skrive nummeret på dine fakturaer og evt. kasseboner. Navn, adresse og telefonnummer på den told- og skatteregion, du er tilknyttet, står øverst på registreringsbeviset.

Sammen med registreringbeviset sender din lokale told- og skatteregion dig normalt de vejledninger, man regner med, at du får brug for.

Har du brug for en vejledning inden da, er du meget velkommen til at ringe eller skrive til told- og skatteregionen. Du kan også finde [vejledningerne](#) på Told•Skats

Delregistrering

Fællesregistrering

Registreringsbevis og udlevering af SE/CVR-nr.

hjemmeside på internettet (www.toldskat). Klik dig ind på "Virksomhed - Vejledninger".

Hvis din virksomhed bliver registreret for moms, vil man kunne se virksomhedens SE/CVR-nummer, navn, adresse og telefonnummer på Told•Skats hjemmeside under "[Virksomhed – Tast•Selv – Verifikation](#)".

Når virksomheden bliver registreret hos Told•Skat, vil nogle af de oplysninger, du har givet på blanketten, blive givet videre til Det Centrale Virksomhedsregister (CVR).

**CVR videregiver
nogle af dine
oplysninger til
reklameformål**

*- medmindre du beder
dem lade være*

CVR videregiver nogle af oplysningerne til reklameformål. Ønsker du ikke dette, kan du ringe eller skrive til CVR. Adressen er Told- og Skattestyrelsen, CVR-kontoret, Østbanegade 123, 2100 København Ø. Telefonnummeret er 3529 7300.

For så vidt angår den skat, du som indehaver skal betale af virksomhedens overskud, skal du ikke specielt registreres for dette. Men Told•Skat vil orientere den kommune, hvor du bor, når du begynder at drive virksomhed. Har du ikke allerede ændret din forskudsregistrering, sender kommunen dig et forskudsskema, så du kan få ændret dine skatteoplysninger.

Angivelse og betaling

Kend fristerne for, hvornår du skal betale skatter og afgifter. Det giver overblik over økonomien

Angivelses- og betalingsfrister for nystartede virksomheder

Moms	1 måned og 10 dage efter kvartalets udløb.
Import	Told skal angives og betales 16 dage efter udløbet af den måned, hvor varerne er indført, hvis der er stillet sikkerhed for tolden. Er der ikke stillet sikkerhed, skal tolden betales senest 5 dage efter, at varerne er fortoldet.
Punktafgift	15 dage efter månedens udløb.
Lønsumsafgift	15 dage efter kvartalets udløb. For enkelte virksomheder tillige én årlig regulering.
A-skat og bidrag	A-skat mv. skal som udgangspunkt angives og betales senest den 10. i hver måned.
Indberetning af personnumre	Personnumre på ansatte skal indberettes samtidig med, at A-skat og bidrag skal indbetales, dvs. normalt den 10. hver måned.
Oplysnings-sedler	Oplysnings-sedler skal indsendes 20. januar.
B-skatterater	Skal indbetales den 20. i hver måned, bortset fra juni og december.
Selskabsskat	Opkræves af Told•Skat i 2 årlige acontorater, som skal betales 20. marts og 20. november.
Selvangivelse	1. juli i året efter indkomståret.

Når du bliver registreret, fastlægger regionen din afregningsperiode, dvs. hvor tit du skal afregne moms, A-skat mv. til Told•Skat.

Afregningsperioden står på dit registreringsbevis ud for hver enkelt ting, du er blevet registreret for.

Told•Skat sender i god tid de girokort, du skal bruge til at angive og betale på.

Du kan også angive via internettet og betale via PC-bank eller PBS. Det giver dig mulighed for at ordne tingene uden for normal åbningstid. Du kan tilmelde dig på www.toldskat.dk. Klik på "Virksomhed – Tast•Selv".

På de følgende sider finder du de mest almindelige regler for, hvornår og hvor-

dan, du skal angive og betale de afgifter og skatter, du opkræver.

Vil du kende reglerne i detaljer, bør du læse vejledningen "[Angivelse og betaling](#)" eller den vejledning, som gælder for lige netop det, du er eller skal registreres for. Du kan finde [vejledningerne](#) på internettet (www.toldskat.dk). Klik dig ind på "Virksomhed – Vejledninger".

Moms

Nye virksomheder får normalt kvartalet som afregningsperiode og skal angive og betale moms 1 måned og 10 dage efter kvartalets udløb. Eksempelvis skal momsen for januar kvartal angives og betales 10. maj.

Hvis du regner med at sælge for mere end 20 mio. kr. om året, eller hvis du væl-

Angiv via internettet
– det er nemt og praktisk

ger at lade virksomheden delregistrere, får du dog måneden som afregningsperiode. Du skal så angive og betale moms den 25. i den følgende måned. Fx skal momsen for januar angives og betales 25. februar.

I stedet for at angive og betale moms hvert kvartal, kan du vælge at angive og betale hver måned. Det kan være en fordel, hvis du har store investeringer, eller hvis du regner med at få en stor eksport. Så vil du nemlig typisk have en købsmoms, som er større end salgsmomsen, hvilket vil betyde, at du skal have penge tilbage i moms. Du skal vide, at du ikke kan ændre din momsperiode igen, før der er gået 2 år.

Du kan læse mere om angivelse og betaling af moms i vejledningen "[Moms - fakturering og regnskab](#)". Du kan finde vejledningen på internettet (www.toldskat.dk). Vejledningen finder du under "Virksomhed – Vejledninger".

Told

Får du varer hjem fra lande uden for EU, skal du fortolde varerne, når de kommer til Danmark. Tolden skal du betale senest 5 hverdage efter fortoldningsdagen. Evt. punktafgifter på varerne skal du dog først betale den 16. i måneden efter, at du har fortoldet dem. Told•Skat sender et girokort på de beløb, du skal betale.

Hvis du har stillet sikkerhed for tolden, skal du betale told og evt. punktafgifter den 16. i måneden efter, at du har fortoldet varerne. Told•Skat sender en opgørelse - en såkaldt importspecifikation - og et girokort til dig mellem den 10. og 12. i den måned, du skal betale.

Er du ikke registreret som importør, skal du betale tolden med det samme, varerne kommer til landet.

Punktafgift

Sælger du som grossist, producent eller importør varer, som du skal opkræve punktafgift af, skal du normalt angive og indbetale punktafgiften senest 15 dage efter udløbet af den måned, hvor du har opkrævet punktafgiftsbeløbet. Told•Skat sender et girokort til dig, som du skal bruge til at angive og betale på.

Lønsumsafgift

De fleste virksomheder, som skal betale lønsumsafgift, skal angive og betale afgiften hvert kvartal.

Lønsumsafgiften skal angives og indbetales til Told•Skat senest 15 dage efter kvartalets udløb. Told•Skat sender et girokort, som du skal bruge til at angive og betale på.

Virksomheder, som skal beregne lønsumsafgiften på grundlag af lønnen og virksomhedens overskud før renter, skal hvert kvartal betale et acontobeløb og én gang om året angive og betale den endelige lønsumsafgift for det forløbne år.

Du kan få mere at vide om reglerne på told- og skatteregionen, eller læse mere i Told•Skats [vejledning om lønsumsafgift](#). Vejledningen kan du få på regionen - eller du kan finde den på internettet (www.toldskat.dk). Vejledningen finder du under "Virksomhed" – "Vejledninger".

A-skat, arbejdsmarkedsbidrag (AM-bidrag) og særlig pensionsopsparing (SP-bidrag)

Arbejdsgivere skal angive og indbetale de beløb, de trækker i A-skat mv. til Told•Skat én gang om måneden. Angivelsen og betalingen kan ske på de girokort Told•Skat sender.

Du kan også vælge at angive beløbene via [Told•Skats Tast•Selv ordning](#) på internettet (www.toldskat.dk). Vælg "Virksomhed – Tast•Selv". A-skatten mv. kan du betale via PBS eller PC-bank.

A-skat mv., som vedrører bagudlønnede, skal du angive og indbetale senest den 10. i den måned, der følger efter den måned, hvor du har trukket beløbene. A-skat mv., der er trukket i december, skal du dog først angive og betale den 17. januar.

A-skat mv. af løn til forudlønnede skal du angive og indbetale til Told•Skat den 10. i den måned, der følger efter den måned, som lønnen vedrører. A-skat og bidrag af forudløn, der vedrører december, skal du dog først angive og betale den 17. januar.

Du kan læse mere om angivelse og betaling af A-skat mv. i vejledningen "[Løn 2001](#)". Vejledningen kan du få på regionen – eller du kan finde den på internettet (www.toldskat.dk). Vejledningen finder du under "Virksomhed – Vejledninger".

Visse offentlige institutioner samt store virksomheder, der årligt trækker over 1 mio. kr. i A-skat eller over 250.000 kr. i AM-bidrag og SP-bidrag samt virksomheder, der har valgt at lade sig delregistrere,

skal angive og betale A-skat mv. hurtigere. Få evt. mere at vide herom hos din lokale told- og skatteregion.

Indberetning af personnumre på ansatte

Samtidig med at du angiver og betaler A-skat mv., dvs. den 10. i hver måned (bortset fra januar, hvor det er den 17.), skal du indberette personnumre på dine ansatte.

Du kan indberette numrene på den angivelse, du bruger til at angive og indbetale A-skat på. Du kan også indberette via [Told•Skats Tast•Selv ordning](#) på internetadressen www.toldskat.dk. Vælg "Virksomhed – Tast•Selv".

Indberetning af lønoplysninger (oplysningssedler)

Som arbejdsgiver skal du én gang om året indberette til Told•Skat, hvor meget du har udbetalt i løn mv. til de ansatte og hvor meget, du har trukket i A-skat og bidrag. Det sker ved at indsende en såkaldt oplysningsseddel.

Oplysningerne skal du indberette senest 20. januar. Du kan indberette på en blanket, eller du kan indberette via [Told•Skats Tast•Selv ordning](#) på internetadressen www.toldskat.dk. Vælg "Virksomhed – Tast•Selv".

B-skat mv. for selvstændige

B-skat skal betales den 20. i hver måned, bortset fra i juni og december. Betalingen sker på girokort, som kommunen udskriver og sender til dig på grundlag af din forskudsregistrering.

Den endelige beregning af skatten sker på grundlag af selvangivelsen, som du skal indsende senest 1. juli i året efter indkomståret.

Selskabsskat

Er du etableret som et selskab, skal du betale selskabsskat.

Told•Skat opkræver selskabsskatten i 2 årlige acontorater, som skal betales 20. marts og 20. november. Den endelige beregning af selskabsskatten sker på grundlag af selvangivelsen og skatteansættelsen for det pågældende indkomstår.

For et nystartet selskab vil den første acontorater typisk være på 0 kr. Vil du undgå at skulle betale restskat og et procenttillæg, bør du derfor foretage en såkaldt frivillig indbetaling.

Selskaber skal indsende selvangivelse senest 6 måneder efter regnskabsårets slutning.

Det er dyrt at angive og betale for sent!

Hvis du glemmer at indsende en angivelse, eller hvis du betaler for sent, kommer du til at betale en række ekstra omkostninger i form af gebyrer og renter. Udgifter, som er penge lige ud ad vinduet, bl.a. fordi du ikke kan trække renterne fra i skat.

For at begrænse statens risiko for tab mest muligt kan Told•Skat også være nødt til at kræve, at du stiller sikkerhed, eller til at gennemføre andre sanktioner.

Du kan læse om konsekvenserne ved at angive og betale for sent i vejledningen "[Angivelse og betaling](#)". Den kan du få på din lokale told- og skatteregion - eller du kan finde den på www.toldskat.dk. Vejledningen finder du under "Virksomhed - Vejledninger".

Kontrol

Told•Skat skal kontrollere, at du angiver og betaler told, moms og andre afgifter samt evt. A-skat mv. korrekt.

Kontrollen kan ske ved, at du bliver bedt om at indsende dit regnskab, herunder bilag for en nærmere bestemt periode, men kan også ske ved at Told•Skat kommer på besøg i din virksomhed.

Din egen selvangivelse bliver gennemgået af din egen kommune, mens selvangivelsen for et evt. selskab bliver gennemgået af den kommune/region, hvor selskabet hører til.

Told•Skat og internettet

Told•Skat har sin egen hjemmeside på internettet: www.toldskat.dk.

På hjemmesiden kan du hente mange nyttige oplysninger, herunder navn og adresse, telefonnumre og åbningstider på told- og skatteregionerne og toldcentre samt links til kommunernes hjemmesider.

På hjemmesiden kan du også finde Told•Skats vejledninger og nyhedsbreve, blanketter, cirkulærer, offentliggjorte afgørelser samt svar på mange af de spørgsmål, Told•Skat tit bliver spurgt om.

Endelig kan du tilmelde dig en af de mange internetløsninger, som er beregnet til at gøre livet lidt nemmere for borgerne og de selvstændigt erhvervsdrivende.

Du kan fx ændre din forskudsopgørelse og ændre og godkende selvangivelsen. Du kan også angive og betale moms - og hvis du er arbejdsgiver - A-skat mv. via internettet. Og du kan indsende oplysningssedler og indberette CPR-numre på dine ansatte og for den sags skyld også bestille skattekortoplysninger for de ansatte elektronisk.

Selve betalingen af moms og evt. A-skat mv. kan du klare enten via PC-bank, eller du kan betale via PBS. Ved at angive og betale via internettet kan du indberette, når det passer dig, og så sparer du tillige både gebyr og porto.

Hvem kan du spørge

Oversigterne nedenfor kan forhåbentlig hjælpe dig til at finde vej. Hvis du er i tvivl, så spørg told- og skatteregionen, hvem du skal tale med.

Told- og skatteregionen kan svare på spørgsmål om:

Registrering

- momsregistrering
- registrering som arbejdsgiver
- importør- og eksportørregistrering
- punkt-, miljø- og energiafgiftsregistrering
- lønsumsafgiftsregistrering

Alle spørgsmål om

- moms, herunder også om fradrag,
- momsplichtige og momsfri ydelser
- lønsumsafgift
- punkt-, miljø- og energiafgifter
- A-skat, arbejdsmarkedsbidrag (AM-bidrag) og særlig pensionsopsparing (SP-bidrag) for ansatte, herunder spørgsmål om personalegoder, skattekort mv.
- selskabsskat

Regnskab

- kassekladde
- bogføring
- krav til fakturaer og kasseboner
- momsregnskab
- kørselsregnskab
- lønningsregnskab
- ved handel med udlandet

Angivelse og betaling af

- moms
- lønsumsafgift
- told
- punkt-, miljø- og energiafgifter
- A-skat, arbejdsmarkedsbidrag (AM-bidrag) og særlig pensionsopsparing (SP-bidrag)
- selskabsskat

Angivelse og betaling via internettet

Moms ved handel med andre EU-lande

På **toldcentret** kan du få svar på spørgsmål om:

- import af varer fra lande uden for EU, herunder om toldsats
- eksport af varer til lande uden for EU. Ønsker du oplysning om en toldsats i udlandet, kan du mod betaling kontakte Danmarks Eksportråd, tlf. 3392 1788. Du kan også kontakte landets ambassade
- hvilke dokumenter du skal udfylde ved import, respektive eksport af varer fra eller til lande uden for EU.

Kommunen kan svare på alle spørgsmål om:

- forskudsregistrering
- selvangivelsen
- årsopgørelsen
- skattemæssige fradrag, herunder om fradrag ved etablering af ny virksomhed
- hvad du skal betale skat af
- afskrivninger
- din skattebetaling, herunder om acontooprævning af B-skat, arbejdsmarkedsbidrag (AM-bidrag) og særlig pensionsopsparing (SP-bidrag) for selvstændige
- hobby- contra erhvervsvirksomhed

Orienteringsmøder for nye virksomheder

Told•Skat afholder løbende kurser og møder for nye virksomheder.

Er du interesseret i at komme godt i gang helt fra start, så kontakt din lokale told- og skatteregion for at høre nærmere.

Brancheorganisationer

Se i telefonbogen under "Foreninger" eller søg efter foreningen på internettet, fx på www.branchelink.dk

Brancheorganisationerne kan bl.a. hjælpe dig med oplysninger om, hvorvidt du skal have særlig tilladelse for at drive din virksomhed, og hvor du kan få tilladelsen samt give dig gode råd om netop den branche, du vil etablere dig indenfor

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

Tlf. 3330 7700
Hjemmeside: www.eogs.dk

- registrerer bl.a. anparts- og aktieselskaber, udsteder og driver også ErhvervsService, som kan hjælpe små virksomheder med bogholderi og lønadministration, herunder indberetninger og indbetalinger til det offentlige

Erhvervslivets Hotline

Tlf. 3546 6666
Hjemmeside: www.efs.dk

- er virksomhedernes direkte og gratis linie til råd og vejledning om offentlige regler, servicetilbud og tilskuds-, garanti- og låneordninger

Erhvervslivets Hotline kan enten

- besvare dine spørgsmål her og nu
- finde den myndighed eller person, der bedst kan besvare spørgsmålet, eller
- undersøge sagen og vende tilbage med det rigtige svar inden for 24 timer

Teknologisk Informations Center (TIC)

Tlf. 7015 1545
www.tic.dk

TIC, som har kontorer over hele landet, er et uafhængigt organ, som giver uvildig og gratis rådgivning til små og mellemstore virksomheder og til personer, der vil starte egen virksomhed

Erhvervs- og Boligstyrelsen

Tlf. 3546 6000
www.efs.dk

- har bl.a. udgivet en rigtig god tværgående guide om hvilke love og regler, der gælder, når man skal drive virksomhed i Danmark. Guiden findes kun på internettet

Når skattemyndighederne vurderer, om de anser dig for at være selvstændig eller lønmodtager, foretager de en konkret vurdering af, hvad det er, du laver. I den forbindelse lægger myndighederne bl.a. vægt på følgende:

Forhold som taler for, at du er selvstændig

- du tilrettelægger, leder, fordeler og fører selv tilsyn med arbejdet
- du har indtægt fra mere end en kunde
- du arbejder for flere på én gang
- du får først penge, når du er færdig med dit arbejde
- du kan selv ansætte personale
- du er selv ansvarlig for det arbejde, du udfører og løber selv en økonomisk risiko
- din indkomst afhænger af, om du kan få overskud
- du arbejder i eller fra dine egne lokaler og betaler selv udgiften til dem
- du ejer selv det værktøj og de redskaber og maskiner, du bruger til arbejdet og leverer selv materiale til arbejdet
- du viser i evt. reklamer, at du er fagkyndig og påtager dig et nærmere bestemt arbejde
- du bærer ansvaret for en eventuel ulykke på arbejdspladsen
- du bestemmer selv din arbejdstid
- du er moms- eller lønsumsafgiftsregistreret
- du har en særlig autorisation, bevilling eller tilladelse til det arbejde, du udfører
- kundens forpligtelse over for dig er begrænset til det enkelte ordreforhold

Forhold, som taler for, at du er lønmodtager

- der er fastsat regler for, hvordan du skal arbejde, og der bliver måske oven i købet ført tilsyn og kontrol med dit arbejde
- du udfører kun ét bestemt arbejde for én bestemt "kunde"
- din arbejdstid er fastlagt af andre
- du har indgået en kontrakt om, at du arbejder løbende
- du har kun indtægt fra én enkelt "kunde"
- du har krav på at blive opsagt med et vist varsel
- du får en fast sum for hver time, uge eller måned, du arbejder
- din indtægt er overvejende nettoindkomst, dvs. du har ikke udgifter til indkøb mv.
- andre afholder de udgifter, der er forbundet med dit arbejde
- du anses efter arbejdsmarkedslovgivningen som lønmodtager, det være sig efter ferieloven, funktionærloven, arbejdsløshedsforsikringsloven, lov om arbejdsmiljø eller lov om arbejdsskadeforsikring

Det er kun de mest almindelige momsfri ydelser, som er nævnt nedenfor.

Du kan altid få oplyst hos told- og skatteregionen, om det, du agter at lave, er momsfrit eller momspligtigt.

Vær opmærksom på, at de fleste virksomheder, som sælger momsfri ydelser, skal registreres for og betale lønsumsafgift.

Sundhedssektoren

Hospitaler, privatpraktiserende læger, kiropraktorer, fysioterapeuter, tandlæger, tandteknikere og dentallaboratorier, psykologer m.fl. skal ikke opkræve moms af de ydelser, de leverer.

Alternative behandlere skal heller ikke opkræve moms af deres ydelser, hvis de har gennemført en vis uddannelse. Told- og skatteregionen kan give flere oplysninger herom.

Social forsyning og bistand

Der skal ikke opkræves moms af ydelser eller varer, som leveres af private eller offentlige plejehjem, vuggestuer, børnehaver, fritidshjem, observationshjem og lignende institutioner.

Private hjemmehjælpere skal heller ikke opkræve moms af fx hjælp med personlig hygiejne, deltagelse i udflugter og ferieture, hvorimod de skal opkræve moms, hvis de køber ind, gør rent mv.

Undervisning og kursusvirksomhed

Undervisning på offentlige og private skoler og højere læreanstalter er momsfri. Det gælder også faglig uddannelse, omskoling og anden undervisning af skolemæssig eller faglig karakter. Der skal hverken opkræves moms af selve undervisningen eller af varer og ydelser, som skolerne sælger i nær tilknytning dertil.

Undervisning i traditionelle fag som sprog, musik, håndarbejde, tegning, bogføring, edb og maskinskrivning er også momsfri, mens der skal opkræves moms af undervisning i fx selvudvikling, healing, drømmetydning mv.

Undervisning i legemsøvelser er momsfri, hvis undervisningen ledes af en instruktør og sker efter forud fastlagte programmer. Undervisning i gymnastik, aerobic, dans, afspænding, yoga, judo og lignende er således typisk fritaget for moms. Derimod skal der normalt opkræves moms af styrke- og motionstræning med motionsredskaber samt af undervisning i golf, ridning, tennis, dykning mv.

Kursusvirksomheder, der drives med gevinst for øje, og som primært retter sig mod virksomheder og institutioner, skal som udgangspunkt opkræve moms af kursusgebyrerne, uanset hvad kurset drejer sig om.

Foreninger og organisationer

Politiske, religiøse, patriotiske, filosofiske, filantropiske foreninger, samt fagforeninger og foreninger, som vedrører borgerlige rettigheder, og som ikke arbejder med gevinst for øje, skal normalt ikke opkræve moms af medlemskontingenter mv. eller af varer, der sælges i nær tilknytning til foreningsvirksomheden.

Andre foreninger skal som udgangspunkt opkræve moms. Din lokale told- og skatteregion kan give flere oplysninger om muligheden for at blive momsfritaget.

Sport

Sport- og idrætsklubber skal ikke opkræve moms af salg af adgang til at dyrke sport eller af entréindtægter, hvis indtægterne ifølge vedtægterne kun bruges til at fremme foreningens formål. Der skal dog opkræves moms af entréindtægter til arrangementer, hvor der deltager professionelle – ved fodbold dog kun, hvis der er professionelle på begge hold.

Sælger en idrætsklub varer og ydelser, som ikke har noget med sport at gøre som sådan, fx reklameydelser, øl og vand mv., skal der opkræves moms af dette salg.

Kultur og kunst

Der skal ikke opkræves moms af kulturelle aktiviteter, hvis de er af interesse for en bredere kreds af borgere. Biblioteker, museer, zoologiske haver og lignende skal fx ikke opkræve moms af entreind-

tægter eller af deres salg af kataloger, fotokopier mv., hvis de ikke bliver solgt med fortjeneste.

Fritagelsen gælder derimod ikke den mere forlystelsesbetonede del af kulturlivet som fx biografer, teatre, koncerter, radio- og fjernsynsudsendelser.

Forfattere, journalister, komponister, instruktører mv. skal heller ikke opkræve moms. En musiker eller en instruktør, som for egen regning og risiko arrangerer en koncert eller en forestilling, skal dog opkræve moms af entreindtægten.

Oversættelse af skønlitterære værker er også momsfri, mens korrektur- og sekretærhjælp, konsulentbistand og rådgivning, der ydes til fx forfattere og kunstnere, er momspligtig.

Forsikrings- og finansiel virksomhed

Forsikringsselskaber, forsikringsmæglere og -formidlere skal ikke opkræve moms af deres ydelser. Det samme gælder finanssektorens og andres salg af finansielle ydelser. Der skal dog opkræves moms af vurderings- og taksationsydelser.

Udlejning, administration, bortforpagtning og salg af fast ejendom

Udlejning af fritidshuse, erhvervsejendomme, beboelsesejendomme og privat udlejning af værelser er som udgangspunkt momsfri. Virksomheder, der udlejer fast ejendom, kan dog på visse betingelser få lov til at beregne moms af leje på erhvervslejemål (blive frivilligt momsregistreret).

Der skal ikke opkræves moms af salg af bygninger, grunde mv., hvorimod der skal opkræves moms ved udlejning af parkerings-, camping- og reklameplads.

Velgørende arrangementer

Hvis en forening mm. skal afholde et velgørende arrangement, er det på visse betingelser muligt at slippe for at betale moms af et evt. salg. Du kan få flere oplysninger hos told- og skatteregionen.

Rejsebureauer, turistkontorer mv.

Rejsebureauer skal ikke opkræve moms. Det samme gælder turistkontorenes oplysnings- og informationsvirksomhed og kontorenes formidling af udlejning af sommerhuse mv.

Bisættelser

Der skal ikke opkræves moms af ydelser i direkte tilknytning til bisættelser, hvorimod der skal opkræves moms af de varer, der sælges i forbindelse med bisættelser.

Persontransport

Transport af personer er momsfri, uanset om transporten sker med bil, tog, fly, skib eller andet.

Der skal dermed ikke opkræves moms af fx taxakørsel, færgeoverførsel eller erhvervsmæssig sejlads med lystfiskere. For så vidt angår buskørsel er det dog kun rutekørsel, som er momsfri. Der skal derimod opkræves moms af turistkørsel.

Virksomheder, der skal betale lønsumsafgift

- *Virksomheder inden for sundhedssektoren*, som fx læger, tandlæger og tandteknikere, fysioterapeuter (også fysioterapeuter med lejer/ydernummer), kiropraktorer og andre, der udfører sundhedspleje, herunder private klinikker og sanatorier
- *Virksomheder, der udfører persontransport i Danmark*, herunder hyrevognmænd og vognmænd, der udfører rutekørsel
- *Virksomheder i den finansielle sektor*, som fx banker og sparekasser, kredit- og finansieringsvirksomheder, herunder pensionskasser, investeringsforeninger, kreditforeninger, vekselere mv., forsikringsvirksomheder, herunder forsikringsmæglere
- *Virksomheder, der sælger momsfri undervisning. Undervisning i børnehaveklasser og 1.-10. klasse samt fri folkeoplysende virksomhed er dog fritaget for lønsumsafgift.*
- *Virksomheder, der sælger kulturelle ydelser*, som fx private museer
- *Rejsebureauer og turistkontorer*
- *Bedemænd og begravelsesfirmaer mv.*
- *Virksomheder, som udgiver og importerer aviser.* Kiosker og andre detailhandlere, som sælger aviser, skal dog ikke registreres for lønsumsafgift
- *Virksomheder, der leverer varer og ydelser i nær tilknytning til sport eller fysisk træning.* Virksomheder, der leverer varer og ydelser i nær tilknytning til amatørsport, skal dog ikke betale lønsumsafgift.
- *Visse ydelser inden for fast ejendom*, fx administration af fast ejendom
- *Lotterier, spil mv.*, fx Tipstjenesten og totalisatorvirksomheder
- *Virksomheder med "anden økonomisk virksomhed"*, der mod vederlag leverer ydelser, som ikke er momspligtige

Anden økonomisk virksomhed omfatter bl.a. organisationer, fonde og foreninger, selvejende institutioner og loger mv. Det gælder dog kun, hvis der er beskæftiget lønnet arbejdskraft og organisationen mv. mod kontingent eller lignende vederlag varetager fælles økonomiske, herunder faglige, formål for medlemmerne. Er du i tvivl om du driver "anden økonomisk virksomhed" bør du kontakte told- og skatteregionen.

Før eller senere skal du måske handle med virksomheder eller private i udlandet. Der gælder ét sæt regler, hvis du handler med EU-lande, og et andet sæt, hvis du handler med lande uden for EU (3. lande).

Handel med EU- lande

EU omfatter udover Danmark følgende lande: Belgien, England, Finland, Frankrig, Grækenland, Holland, Irland, Italien, Luxembourg, Portugal, Spanien, Sverige, Tyskland og Østrig.

Køber eller sælger du varer inden for EU, skal der ikke betales told.

Hvis du handler med lande inden for EU, skal du i visse tilfælde udfylde nogle ekstra rubrikker på den blanket, du skal angive og betale moms på (momsangivelsen). Sælger du varer til virksomheder i andre EU-lande, skal du derudover hvert kvartal udfylde og indsende nogle særlige lister til Told•Skat. Du kan læse mere om disse ting i vejledningen "[Moms – fakturering- og regnskab](#)".

Køb af varer i andre EU-lande

Køber du varer fra en momsregistreret virksomhed i et andet EU-land, vil der ikke være moms på fakturaen, hvis den udenlandske virksomhed har fået dit SE/CVR-nummer.

Du skal imidlertid selv beregne en såkaldt erhvervsmoms på 25 pct. af fakturaværdien. Du skal medregne erhvervsmomsen til din salgsmoms, når du skal angive og betale moms, men kan i øvrigt trække erhvervsmomsen fra i samme omfang som momsens på varer, du køber hos en dansk virksomhed. Din indkøbspris vil dermed - alt andet lige - være den samme, uanset om du køber varen i Danmark eller i et andet EU-land.

Du skal i nogle tilfælde også betale punktafgift af varer, du køber i andre EU-lande, jf. [bilag 5](#).

Er du til møder i udlandet, vil du typisk komme til at betale udenlandsk moms på nogle varer og ydelser - moms som du måske kunne have trukket fra, hvis varerne eller ydelserne var købt i Danmark.

Du kan i visse tilfælde få tilbagebetalt den udenlandske moms, men det er noget, du selv eller din revisor må klare med myndighederne i det pågældende land. Du kan altså ikke bare trække den udenlandske moms fra i dit danske momsregnskab.

Salg af varer til andre EU-lande

Hvis du sælger varer til en momsregistreret virksomhed i et andet EU-land, kan du sælge varen uden moms, hvis du sørger for at få den udenlandske kundes momsnummer, og hvis varerne rent faktisk forlader Danmark. Du skal i momsangivelsens rubrik B skrive, hvor meget du har solgt for i alt og på en særlig liste give Told•Skat besked om, hvor meget du har solgt for til hver enkelt kunde.

Du skal være klar over, at du hæfter for momsens, hvis det viser sig, at den udenlandske virksomhed ikke er momsregistreret.

Sælger du varer til private kunder i et andet EU-land, skal du opkræve dansk moms, ligesom når du sælger til en dansk kunde.

Handel med lande uden for EU

(3. lande)

Handler du med lande uden for EU (3. lande), herunder Færøerne og Grønland, skal du registreres som importør og/eller eksportør. Det gør du i praksis ved at sætte et kryds i felterne for importørregistrering og/eller eksportørregistrering på den registreringsblanket, du udfylder, når du skal momsregistreres.

Køb af varer i lande uden for EU

Køber du varer i lande uden for EU, skal du registreres som importør hos Told•Skat.

Du skal i nogle tilfælde betale told og evt. punktafgift af varer, du køber i lande uden for EU. Tolden, som bliver beregnet af toldværdien, dvs. typisk af fakturaværdien og fragtomkostningerne, kan du trække fra i dit skatteregnskab som en driftsomkostning.

Du skal også beregne en såkaldt erhvervsmoms på 25 pct. af toldværdien. Denne moms kan du dog trække fra lige-

som moms på varer, du køber hos en dansk virksomhed.

Når varerne er kommet til Danmark, skal de fortoldes inden 14 dage. Det betyder, at du skal udfylde et såkaldt EU-enhedsdokument og sende dokumentet og en kopi af faktura og fragtbrev mv. til dit toldcenter.

Det er ikke så ligetil at udfylde enhedsdokumentet. For at spare tid kan det være en fordel for dig at bede et speditørfirma klare tingene. Når varerne er fortoldet, sender Told•Skat en opkrævning på tolden til dig. Om betalingsfristerne - se afsnittet "[Angivelse og betaling](#)".

På dit regionale toldcenter kan du få en vejledning om import af varer fra lande uden for EU.

Salg af varer til lande uden for EU

Sælger du varer til lande uden for EU, skal du registreres som eksportør hos Told•Skat. Inden varerne udføres, skal de forevises ved toldcentret der, hvor de går ud af landet.

Du skal tillige aflevere et færdigudfyldt EU-enhedsdokument (en udførselsangivelse). Sender du varerne med post eller bane, er der visse lettelser.

Du kan sælge varerne uden moms, hvis du kan dokumentere, at de er sendt ud af EU. Denne dokumentation vil du have, hvis du opbevarer en kopi af EU-enhedsdokumentet eller af DSB's eller postvæsenets kvittering for, at du har indleveret varerne, og hvis det af faktura, bankafregning mv. fremgår, at varerne er eksporteret til en kunde uden for EU.

På dit regionale toldcenter kan du få en vejledning om salg af varer til lande uden for EU.

Køb og salg af ydelser

Køber du ydelser i udlandet, skal du som hovedregel selv beregne og betale moms af værdien. Omvendt skal du som hovedregel ikke beregne eller opkræve moms af ydelser, du sælger til udlandet.

Der gælder dog en række undtagelser fra disse hovedregler. Du kan læse mere om reglerne i vejledningen "[Moms af ydelser – ved handel med udlandet](#)". Vejledningen kan du få på din lokale told- og skatteregion, eller du kan finde den på internettet (www.toldskat.dk). Vejledningen finder du under "Virksomhed – Vejledninger".

Varer pålagt punkt-, miljø- eller energiafgift

Fremstiller eller sælger du følgende varer engros, eller indfører du dem fra udlandet til brug i din virksomhed, skal

du måske registreres og betale punktafgift. Du kan få flere oplysninger på told- og skatteregionen.

Batterier (lukkede NiCd-batterier)
Bekæmpelsesmidler (pesticider)
Blyakkumulatorer (startbatterier)
Bæreposer
CFC, HFC, PFC og SF6 (drivhusgasser)
Chokolade- og sukkervarer
Cigarer, cerutter og cigarillos
Cigaretpapir, skrå og snus
Cigaretter og røgtobak
Dæk til motorkøretøjer
Elektricitet
Emballager til visse varer
Engangsservice (bestik, tallerkener, krus og lignende)
Gas (LPG og naturgas)
Glødelamper (el-pærer og lignende) samt sikringer
Kaffe og te
Karburatorvæske
Konsum-is
Kulprodukter (stenkul, jordoliekoks mv.)
Kvælstof i gødning
Mandler, nødder, kerner mv.
Mineralolieprodukter (benzin, dieselolie, fuelolie m.m.)
Mineralvand (sodavand og lignende)
Opløsningsmidler, klorerede
Pvc og ftalater (blødgøringsmidler)
Pvc-folie
Sand, sten, grus mv.
Smøreolier
Spiritus
Vin og frugtvin
Vækstfremmere og antibiotika
Øl

Handler du med biler eller motorcykler, kan du desuden have en økonomisk interesse i at blive registreret.

Oversigten er ikke udtømmende.

Vil du have en detaljeret beskrivelse af, hvilke varer der skal betales punktafgift af, kan du læse mere i "[Punktafgiftsvej-](#)

[ledningen](#)" og i vejledningen "[Punktafgifter ved erhvervsmæssig køb af varer i udlandet](#)". Du kan se begge vejledningerne på Told•Skats hjemmeside på internettet. Adressen er www.toldskat.dk.

Told•Skat har udgivet en række specialvejledninger. Når du er blevet registreret, sender told- og skatteregionen dem, man regner med, du får brug for. Har du brug for andre eller flere vejledninger, kan du få dem gratis hos regionen. Du kan også se

dem på Told•Skats hjemmeside på internettet. Adressen er www.toldskat.dk.

Der findes mange forskellige vejledninger, men følgende kan umiddelbart være relevante for nystartede virksomheder:

Vejledninger om moms mv.

- [Moms – fakturering, regnskab mv. – E nr. 27](#)
- [Momsfritagelse for velgørende arrangementer – E nr. 39](#)
- [Moms ved frivillig registrering for fast ejendom – E nr. 86](#)
- [Brugtmoms – E nr. 14](#)
- [Busmoms – E nr. 105](#)
- [Moms af investeringsgoder – E nr. 77](#)
- [Om moms ved afmeldelse – VAV 61](#)
- [Generelle regler for fradrag for energifgifter, CO²-afgift og vandafgift – E nr. 68](#)
- [Momsvejledningen. En juridisk vejledning specielt rettet til revisorer og andre professionelle rådgivere](#)

Vejledninger for virksomheder, der handler med udlandet

- [Moms ved EU-varehandel – momspligtige virksomheder – E nr. 41](#)
- [Moms af ydelser – ved handel med udlandet – E nr. 22](#)
- [Om moms ved EU-varehandel – momsfri virksomheder – E nr. 85](#)
- [Toldværdi – E nr. 20](#)
- [Udførsel – E nr. 61](#)
- [Punktafgifter ved erhvervsmæssigt køb af varer i udlandet – E nr. 33](#)
- [Toldvejledningen. En juridisk vejledning specielt rettet til revisorer og andre professionelle rådgivere.](#)

Vejledninger for arbejdsgivere

- [Løn 2001 – E nr. 21](#)
- [Leksikon 2001 – E nr. 12](#)
- [Indberetning af personnumre – E nr. 54](#)
- [Oplysningssedlen 2001 – E nr. 1](#)
- [Skattefri rejse- og befordringsgodtgørelse – P nr. 11](#)
- [Indeholdelse af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag. En juridisk vejledning specielt rettet til revisorer og andre professionelle rådgivere](#)

Vejledninger om lønsumsafgift

- [Lønsumsafgift – E nr. 2](#)
- [Lønsumsafgiftsvejledningen. En juridisk vejledning specielt rettet til revisorer og andre professionelle rådgivere.](#)

Vejledninger om angivelse og betaling

- [Angivelse og betaling – E nr. 13](#)
- [Virksomhedens kalender – E nr. 11](#)

Vejledninger om skat

- [Skatten 2002](#)
- [Virksomheds- og kapitalafkastordningen – P nr. 16](#)
- [Ligningsvejledningen. En juridisk vejledning specielt rettet til revisorer og andre professionelle rådgivere.](#)

Vejledningerne er gratis – bortset fra de juridiske vejledninger, dvs.

- [Toldvejledningen](#)
- [Lønsumsafgiftsvejledningen](#)
- [Ligningsvejledningen](#)
- [Indeholdelse af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag](#)
- [Momsvejledningen](#)

Satser og beløbsgrænser

Bundgrænser for registrering	<p><i>Moms</i> 20.000 kr i årlig omsætning Fra 1.7.2002: 50.000 kr. i årlig omsætning</p> <p><i>Lønsumsafgift</i> Afgiftsgrundlag på 80.000 kr. eller derunder årligt</p>
Kapitalkrav	<p><i>Selskaber</i> A/S'er 500.000 kr. ApS'er 125.000 kr.</p> <p><i>Personligt ejede virksomheder</i> Intet kapitalkrav</p>
Skattesatser mv.	<p><i>Personligt ejede virksomheder</i> Hvor meget, du skal betale i skat, afhænger af, om du har valgt at blive beskattet efter</p> <ul style="list-style-type: none"> • de almindelige regler for personer • reglerne om virksomhedsordningen, eller • reglerne om kapitalafkastordningen. <p>Udover skatten skal personligt ejede virksomheder betale et arbejdsmarkedsbidrag (AM-bidrag) på 8 pct. samt en særlig pensionsopsparing (SP-bidrag) på 1 pct.</p> <p>Læs mere om reglerne på side 16.</p> <p><i>Selskaber</i> Selskabsskatten er på 30 pct. Hertil kommer skat mv. af den løn eller det udbytte, man hæver i selskabet.</p>
Momssatsen	25 pct.
Rentesatser	<p>Ved for sen indbetaling af</p> <ul style="list-style-type: none"> • B-skatteater, samt acontorater for AM-bidrag og SP-bidrag 0,6 pct. pr. md. • Selskabsskatteater 0,6 pct. pr. md. • Moms, lønsumsafgift, punktafgifter og told 1 pct. pr. md.

Gebyrer	<ul style="list-style-type: none"> • ved for sen indsendelse af selvangivelse for selvstændigt erhvervsdrivende 200 kr. pr. dag, dog højst 5.000 kr. i alt. Hvis den skattepligtige indkomst ikke er over 177.900 kr. 100 kr. pr. dag, dog højst 2.500 kr. • ved for sen indsendelse af angivelser over moms, lønsumsafgift, A-skat mv. for ansatte 800 kr. • rykkergebyr ved for sen betaling 65 kr.
Fradrag	<p>Skattefradrag</p> <ul style="list-style-type: none"> • Driftsmidler med en anskaffelsessum på 10.100 kr. eller derunder kan du straks afskrive i det år, hvor de er købt. • Driftsmidler, der koster over 10.100 kr., kan du afskrive under ét på en saldo. Du kan afskrive med op til 25 pct. på saldoen. Er saldoen i et år før afskrivning nedbragt til 10.100 kr. eller derunder, kan du fuldt ud fratrage beløbet. • Købssummen på bygninger, du bruger erhvervsmæssigt, kan du afskrive med op til 5 pct. om året. Bygninger, du bruger til kontor og beboelse samt visse andre formål, kan du dog ikke afskrive på. <p>Momsfradrag</p> <ul style="list-style-type: none"> • Moms på køb af varer og ydelser, du kun skal bruge til momspligtige formål, kan du fratrage fuldt ud i takt med, at du køber dem. • Moms på køb af varer og ydelser, du skal bruge privat eller til momsfri formål, har du ikke fradrag for. • Moms på køb af varer og ydelser, du skal bruge til såvel momspligtige som momsfri, men dog erhvervsmæssige formål, kan du fratrage med en procent, du beregner således: <div style="text-align: center; margin: 10px 0;"> $\frac{\text{din mompligtig omsætning} \times 100}{\text{din samlede omsætning}}$ </div> • Moms på køb, du skal bruge både til momspligtige og private formål, kan du fratrage med en skønsmæssig andel. <p>Der gælder særlige regler for visse indkøb, herunder bl.a. køb og drift af biler. Du kan læse mere om disse særregler på side 11-15.</p>

Ballerup

Lautrupvang 1 A
2750 Ballerup
Tlf. 44 87 04 44
ballerup@toldskat.dk
Mandag - torsdag 8.00 - 15.30
Fredag 9.00 - 14.00
Ballerup, Farum, Gladsaxe, Herlev og Værløse kommuner

Bornholm

Munch Petersens Vej 8
3700 Rønne
Tlf. 56 94 32 00
bornholm@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.15 - 15.30
Torsdag 8.15 - 16.00
Fredag 8.15 - 14.00
Allinge-Gudhjem, Hasle, Nexø, Rønne og Aakirkeby kommuner

Esbjerg

Adgangsvejen 3
6700 Esbjerg
Tlf. 79 11 73 00
esbjerg@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 16.00
Fredag 8.00 - 14.00
Billund, Blåbjerg, Blåvandshuk, Bramminge, Brørup, Esbjerg, Fanø, Grindsted, Helle, Holsted, Ribe, Varde, Vejen og Ølgod kommuner

Frederiksberg

Finsensvej 15
2000 Frederiksberg
Tlf. 38 17 01 00
frederiksberg@toldskat.dk
Mandag - torsdag 8.30 - 16.00
Fredag 9.00 - 14.00
Postdistrikterne i Brønshøj, Valby, Vanløse og NV, S, SV og V i Københavns Kommune samt Frederiksberg og Frederiksberg C i Frederiksberg kommune

Frederikshavn

Toldbodvej 12
9900 Frederikshavn
Tlf. 99 20 73 00
frederikshavn@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 16.00
Fredag 8.00 - 14.00
Brønderslev, Dronninglund, Frederikshavn, Hirtshals, Hjørring, Læsø, Løkken-Vrå, Pandrup, Sindal, Skagen og Sæby kommuner

Haderslev

Sct. Severingade 2
6100 Haderslev
Tlf. 74 22 33 44
haderslev@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 16.00
Fredag 8.00 - 14.00
Bredebro, Christiansfeld, Gram, Haderslev, Højer, Løgumkloster, Nørre-Rangstrup, Rødding, Skærbæk, Tønder og Vojens kommuner

Helsingør

Sundtoldvej 8 A
3000 Helsingør
Tlf. 49 28 73 00
helsingoer@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 17.00
Fredag 9.00 - 14.00
Birkerød, Fredensborg-Humlebæk, Græsted-Gilleleje, Helsingør, Hørsholm og Karlebo kommuner

Herning

Brændgårdvej 10
7400 Herning
Tlf. 99 26 73 00 h herning@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.15 - 15.30
Fredag 8.15 - 14.15
Brande, Egvad, Herning, Ikast, Nørre-Snede, Skjern, Trehøje, Videbæk og Åskov kommuner

Hillerød

Gefionsvej 6 C
3400 Hillerød
Tlf. 48 29 06 66
hillerod@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 16.00
Fredag 8.00 - 14.00
Allerød, Frederikssund, Frederiksværk, Helsingør, Hillerød, Hundested, Jægerspris, Skibby, Skævinge, Slangerup, Stenløse og Ølstykke kommuner

Holstebro

Brogårdsvej 1
7500 Holstebro
Tlf. 99 12 73 00
holstebro@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 16.00
Fredag 8.00 - 14.00
Aulum-Haderup, Holmsland, Holstebro, Lemvig, Ringkøbing, Struer, Thyborøn-Harboøre, Thyholm, Ulfborg-Vemb og Vinderup kommuner

Horsens

Løvenørnsgade 25
8700 Horsens
Tlf. 79 25 73 00
horsens@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 16.00
Fredag 8.00 - 14.00
Brædstrup, Gedved, Gjern, Hedensted, Horsens, Juelsminde, Odder, Ry, Samø, Silkeborg, Skanderborg, Tørring-Uldum og Them kommuner

Hvidovre

Stamholmen 147
2650 Hvidovre
Tlf. 36 86 73 00
hvidovre@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.30
Torsdag 8.00 - 15.30
Fredag 9.00 - 14.00
Brøndby, Dragør, Glostrup, Hvidovre, Rødovre, Tårnby og Vallensbæk kommuner

Høje-Taastrup

Helgeshøj Alle 9
2630 Taastrup
Tlf. 43 58 73 00
hoeje-taastrup@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.30 - 15.30
Torsdag 8.30 - 17.00
Fredag 8.30 - 14.00
Albertslund, Greve, Høje-Taastrup, Ishøj og Ledøje-Smørum kommuner

Kalundborg

Banegårdspladsen 1
4400 Kalundborg
Tlf. 59 51 25 00
kalundborg@toldskat.dk
Mandag - torsdag 8.00 - 15.30, fredag 9.00 - 14.00
Bjergsted, Dianalund, Dragsholm, Gørlev, Holbæk, Hvidebæk, Høng, Jernløse, Kalundborg, Nykøbing-Rørvig, Svinninge, Tornved, Trundholm og Tølløse kommuner

Korsør

Storebælt Erhvervspark 3
4220 Korsør
Tlf. 58 30 73 00
korsor@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 16.00
Fredag 8.00 - 14.00
Fuglebjerg, Hashøj, Korsør, Ringsted, Skælskør, Slagelse, Sorø og Stenlille kommuner

Told- og skatteregion København

Tagensvej 135-137
2200 København N
Tlf. 35 87 73 00
koebenhavn@toldskat.dk
Mandag - torsdag 8.30 - 16.00
Fredag 9.00 - 14.00
*Postdistrikterne K, N og Ø i
Københavns Kommune, samt den
del af postdistrikt Hellerup, der hører
under Københavns Kommune*

Køge

Gymnasievej 21
4600 Køge
Tlf. 56 67 73 00
koege@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.15 - 15.30
Torsdag 8.15 - 16.00
Fredag 8.15 - 14.00
*Bramsnæs, Gundsø, Hvalsø, Køge,
Lejre, Ramsø, Roskilde, Skovbo,
Solrød og Vallø kommuner*

Maribo

Brovejen 15 A
4930 Maribo
Tlf. 54 79 73 00
maribo@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 16.00
Fredag 8.00 - 14.00
*Holeby, Højreby, Maribo, Nakskov,
Nørre-Ålslev, Nykøbing F, Nysted,
Ravnborg, Rudbjerg, Rødby,
Sakskøbing, Stubbekøbing og
Sydfalster kommuner*

Nærum

Rundforbivej 303
2850 Nærum
Tlf. 45 58 73 00
naerum@toldskat.dk
Mandag - torsdag 8.00 - 15.30
Fredag 9.00 - 14.00
*Gentofte, Lyngby-Taarbæk og
Søllerød kommuner*

Næstved

Toldbuen 2
4700 Næstved
Tlf. 55 75 73 00
naestved@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 16.00
Fredag 8.00 - 14.00
*Fakse, Fladså, Haslev, Holmegaard,
Langebæk, Møn, Næstved, Præstø,
Rønnede, Stevns, Suså og
Vordingborg kommuner*

Odense

Lerchesgade 35
5100 Odense C
Tlf. 65 43 73 00
odense@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 17.00
Fredag 9.00 - 14.00
*Bogense, Ejby, Kerteminde,
Langeskov, Middelfart, Munkebo,
Nørre-Åby, Odense, Otterup,
Søndersø, Tommerup, Ullerslev,
Vissenbjerg og Aarup kommuner*

Randers

Toldbodgade 3
8900 Randers
Tlf. 89 11 73 00
randers@toldskat.dk
Mandag - torsdag 8.00 - 15.30
Fredag 9.00 - 14.00
Ebeltoft, Grenå, Hadsten, Hobro,
Langå, Mariager, Midtdjurs, Nørhald,
Nørre Djurs, Purhus, Randers,
Rougsø og Sønderhald kommuner

Svendborg

Bryghusvej 30
5700 Svendborg
Tlf. 62 17 73 00
svendborg@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 16.00
Fredag 8.00 - 14.00
*Assens, Broby, Egebjerg, Faaborg,
Glamsbjerg, Gudme, Haarby,
Marstal, Nyborg, Ringe, Rudkøbing,
Ryslinge, Svendborg, Sydlangeland,
Tranekær, Ærøskøbing, Ørbæk og
Årlev kommuner*

Sønderborg

Hilmar Finsens Gade 18
6400 Sønderborg
Tlf. 74 12 73 00
soenderborg@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 16.00
Fredag 8.00 - 14.00
*Augustenborg, Bov, Broager,
Gråsten, Lundtoft, Nordborg,
Rødekro, Sundeved, Sydals,
Sønderborg, Tinglev og Aabenraa
kommuner*

Thisted

Thisted Kystvej 4
7700 Thisted
Tlf. 99 17 73 00
thisted@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 16.00
Fredag 8.00 - 14.00
*Brovst, Fjerritslev, Hanstholm,
Løgstør, Morsø, Sallingsund,
Spøttrup, Sundsøre, Sydthy og
Thisted kommuner*

Vejle

Nordås 17
7100 Vejle
Tlf. 76 40 44 00
vejle@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.30 - 15.30
Torsdag 8.30 - 17.00
Fredag 8.30 - 14.00
*Børkop, Egtved, Fredericia, Give,
Jelling, Kolding, Lunderskov,
Vamdrup og Vejle kommuner*

Viborg

Vestervangsvej 4
8800 Viborg
Tlf. 89 25 73 00
viborg@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 16.00
Fredag 8.00 - 14.00
*Bjerringbro, Farsø, Fjends, Hvorslev,
Karup, Kjellerup, Møldrup, Nørager,
Skive, Tjele, Viborg, Aalestrup og
Aars kommuner*

Aalborg

Østerågade 29
9000 Aalborg
Tlf. 99 34 73 00
aalborg@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.00 - 15.00
Torsdag 8.00 - 16.00
Fredag 8.00 - 14.00
*Arden, Hadsund, Hals, Nibe, Sejflod,
Skørping, Støvring, Aabybro og
Aalborg kommuner*

Århus

Margrethepladsen 4
8000 Århus C
Tlf. 89 32 73 00
aarhus@toldskat.dk
Mandag - onsdag 8.15 - 15.30
Torsdag 8.15 - 16.00
Fredag 8.15 - 14.00
*Galten, Hammel, Hinnerup, Hørning,
Rosenholm, Rønde og Århus kom-
muner*

Stikord

- Advokatudgifter 10
- Afregningsperiode 23, 25-26
- Afskrivninger 9, 10
- Amatørbidrag 19, 32, 33
- AM-bidrag 6, 16, 19, 25-26
- Angivelse og betaling 54, 29
- Ansatte 19
- ApS 8, 22, 39
- Arbejdsgivere 19, 22, 38
- Arbejdsmarkedsbidrag 6, 16, 19, 25-26
- Arbejds miljø 5
- Arbejdsværelse 15
- A/S 7, 22, 30
- A-skat 18, 25-26
- ATP 5

- Balance 22
- Bedemænd 33, 34
- Biler 11-14
- Blinde 17
- Bogføring 8, 20-21
- Bogføringsbureauer 20
- Bogføringsprogram 20
- Bogføringsvejledning 21
- Brancheorganisationer 30
- Broafgifter 13
- B-skat 16, 25, 27
- Budget 20
- Busser 14
- Bygninger 11

- Cirkulærer 28
- CVR-nummer 22,23

- Daglig bogføring 21
- Danmarks Statistik 24
- Delregistrering 23
- Det Centrale Virksomhedsregister 24
- Dobbelt bogholderi 21
- Dokumentation 10
- Driftsmidler 10, 11
- Driftsregnskab 22
- Driftsudgifter 10, 15

- Eksport 18, 26, 35
- Energiavgifter 18
- Erhvervsomsoms 35
- Erhvervs- og Boligstyrelsen 30
- Erhvervslivets Hotline 16, 30
- Erhvervsmæssig kørsel 12
- Erhvervs- og Selskabsstyrelsen 8, 22, 30
- Erhvervsvirksomhed 6
- Etableringskonto 9
- Etableringsudgifter 9
- EU-handel 18, 35
- EU-lande 35

- Fakturaer 21-22, 29
- Feriepenge 5
- Finansiell virksomhed 33, 34
- Flere afdelinger 23
- For sen angivelse og betaling 27
- Foreninger og organisationer 32, 34
- Forfattere 19, 33
- Forretningsplan 20
- Forsikringsvirksomhed 33, 34
- Forskning 10
- Forskuopsopgørelse 29
- Forskuodsregistrering 16, 24, 29
- Forsøg 10
- Fradrag 9-15
- Frivillig momsregistrering 17
- Fællesregistrering 23

- Gebyrer 27
- Genbrugsbutikker 17
- Girokort 25-27
- Gratis rådgivning 20

- Handel med udlandet 18, 29, 35
- Hobbyvirksomhed 6
- Husleje 10, 11
- Hvem kan du spørge 29

- Idrætsklubber 32, 34
- Import 18, 25-26, 35
- Importørregistrering 26
- Indberetning af lønoplysninger 19, 25-26
- Indberetning af personnumre 25, 27, 28
- Indførsel 18, 25-26, 35
- Internetløsninger 25, 28, 29
- Inventar 11, 15
- Investeringer 9-10, 17, 26

- Kantiner 17
- Kapitalafkastordningen 8
- Kapitalforklaring 8, 22
- Kapitalkrav 7
- Kasseboner 21-22
- Kassedifferencer 21
- Kassekladde 21, 29
- Kasseregnskab 21
- Kaution 7
- Kommuner 29, 40
- Konsulenter 33
- Kontoplan 21
- Kontorudstyr 15
- Kontrol 27
- Kreditnotaer 22
- Kreditværdighed 23
- Kulturelle ydelser 32, 34
- Kundekartoteker 20
- Kunstnere 17
- Kurser og møder for nye virksomheder 29

Kursusvirksomhed i øvrigt 32
 Køb i udlandet 18, 29, 35
 Købsmoms 17
 Kørebog 12
 Kørselsregnskab 12, 29

Lagerstyring 20
 Lastvogne 14
 Leasing af biler 13
 Ligning 9
 Lotterier, spil mv. 34
 Lukkelov 5
 Lønmodtager eller selvstændig 6, 31
 Lønningsregnskab 21
 Lønoplysninger - indberetning 25, 27
 Lønsumsafgift 18, 25-26, 29, 34
 Lån 9

Markedsundersøgelser 10
 Maskiner 11
 Miljøafgifter 18
 Moms 17, 23, 25-26, 29
 Momsfri undervisning 34
 Momsfri ydelser 32
 Momsregistrering 17, 23
 Momsregnskab 19
 Museer 33, 34

Negativ indkomst 16

Offentliggørelse af oplysninger 8, 24
 Opbevaring af regnskabsmateriale 20
 Oplysningsseddel 19, 25-26
 Orienteringsmøder for nye virksomheder 29

PBS 25
 Pc-bank 25
 Pc'er 15
 Personalegoder 29
 Personlig ejet virksomhed 7-8
 Personlig formue 7
 Personnummerindberetning 18, 25, 27, 28
 Persontransport 19, 33, 34
 Prislister 20
 Private ejendele 6
 Private udgifter 10, 14, 15
 Privat forbrug 15
 Punktafgifter 15, 18, 25-26, 37
 Punkt-, miljø- og energiafgiftsregistrering 18, 23, 37
 Registrering
 - hos Told•Skat 15, 23
 - hos andre offentlige myndigheder 16
 - som arbejdsgiver 29
 Registreringsbevis 23
 Registreringsblanket 23
 Regnskab 8, 20
 Regnskabshæfter 21
 Rejsebureauer 33, 34
 Reklame 10
 Renter 11, 27
 Repræsentation 15

Resultatopgørelse 22
 Revisor 10, 20
 Risiko 7
 Rådgivning 20, 33

Salgsmoms 17
 SE/CVR-nr. 23
 Selvstændig eller lønmodtager 6, 31
 Selskab 7
 Selskabsskat 16, 25, 27
 Selvangivelse 25, 27, 28, 29
 Sikkerhedsstillelse 25-26, 27
 Sikkerhedskopi 21
 Skattekortoplysninger 28
 Skattemæssige fradrag 9-15, 29
 Skatteregnskab 16, 20
 Social forsorg og bistand 32, 34
 SP-bidrag 6, 16 19, 25-26
 Sport 19, 32, 34
 Spørgsmål 29
 Startudgifter 9
 Status 22
 Sundhedssektoren 32, 34
 Særlig pensionsopsparing 6, 16, 19, 25-26
 Særlige fradragsregler 11

Teknologisk Informations Center 30
 Telefon 15
 TIC 30
 Tilgodehavender 22
 Tilskud 9
 Told 18, 25-26
 Toldcentre 29
 Told- og skatteregioner 29, 40-41
 Toldsatser 18, 29
 Told•Skats hjemmeside 28
 Turistkontorer 33

Udbytteskat 16
 Udførsel af varer 18, 35
 Udgiftsbilag 9, 20-21
 Undervisning 32, 34
 Udlejning, administration, bortforpagtning og salg af fast ejendom 19, 33
 Udstillinger 17, 32
 Udviklingsudgifter 10
 Undervisning 32, 34

Varelager 20, 22
 Vejledninger 28, 38-39
 Velgørende arrangementer 17, 33
 Vennetjenester 6
 Virksomhed 6
 Virksomhed fra privatadressen 15
 Virksomhedsformer 7
 Virksomheder, som udgiver og importerer aviser 34
 Virksomhedsordningen 8

Årsberetning 22
 Årsopgørelsen 29
 Årsregnskab 9, 22

Udgivet af
Skatteministeriet
Told- og Skattestyrelsen
Østbanegade 123
2100 København Ø

ISBN 87-7552-348-5
E-serien nr. 101.2002
Version 1.0